

10. PILES BAPTISMALS DE LA SEGONA MEITAT DEL SEGLE XX FINS EL XXI: INTERÈS FUNCIONAL

L'Església va sofrir persecució durant els anys 36 al 39, de la guerra civil del segle XX. En la introducció del capítol anterior ja hem fet esment de l'esforç ingent de reconstrucció que hi va haver després. Les presses per tenir adequats novament els llocs de culte van donar com a resultat, pel que a les piles baptismals es refereix, a que moltes d'aquestes, tot i complir una funció pastoral i litúrgica adequades, des de la visió estrictament artística no són gaire reeixides. En aquest capítol en fem esment per tal que quedi constància de l'esforç que es va fer per a dotar els temples dels serveis que la litúrgia demanava. En total són vuitanta-dues esglésies. Agrupem per sub-capítols aquelles piles que són idèntiques, d'un mateix constructor.

10.1. PILES BAPTISMALS IDÈNTIQUES A LA DE LA MARE DE DÉU DEL MONT CARMEL DE BARCELONA

Per no ser repetitiu dono com a referència la pila baptismal de la Mare de Déu del Mont Carmel, que és la primera visitada. I totes les d'aquest sub-capítol són idèntiques. En total són onze piles.

Parròquia de la Mare de Déu del Mont Carmel. Barcelona

L'ermita del Mont Carmel és dels anys 1860. El 1962 va ser erigida parròquia. Però com que fins l'any 1980 no es va construir el nou edifici, l'ermita feia les funcions de parròquia. I pels anys 1960 va ser-hi col·locada la pila baptismal, que està fixa a l'ermita i no a la parròquia. És de granit, rodona. No hi ha dades de l'època ni del seu origen, amb seguretat.

El seu interior té dues parts, la més petita amb sortida d'aigua, per a la que cau del cap del batejat. Al seu voltant hi ha quatre estries que ressalten uns bordons que li donen tota la volta, només interrompudes per quatre creus. I la columna que la suporta també està envoltada de sis estries amb els seus bordons. La base del terra és més ampla que la columna de suport. No té tapa.

Parròquia de Sant Miquel dels Sants. Barcelona

L'església és de l'any 1950. Hi ha una pila petita, digna, fixa. És una pila de sèrie de les que es van fer els anys cinquanta. És una pila cilíndrica de pedra-marbre artificial, d'uns cinquanta centímetres de diàmetre. Hi ha quatre estries a la part de dalt i sis a la columna de suport. Que ressalten uns bordons. El peu és més estret. Descansa sobre una base molt més ampla que tota l'estructura de la pila, on s'hi han de col·locar el celebrant, pares i padrins amb el nou batejat. A l'interior de la pila hi ha dues parts, una amb sortida d'aigua. Al baptisteri hi ha un quadre amb el baptisme de Jesús per sant Joan Baptista.

Parròquia de la Santa Creu. Cabrils

Notes històriques: Erigida l'any 1779. Estil Renaixement. A l'extrem de la nau de l'església, i prop del cancell, hi ha el baptisteri. Al costat de l'evangeli. La pila baptismal és de marbre. Dividida en dues parts. Té una bona tapa de fusta que es tanca amb clau. El baptisteri no té reixa. Hi ha un quadre amb Sant Joan batejant a Crist. I un armari amb tot el que està prescrit per administrar el baptisme. Consta una cullera de plata per el baptisme.³⁹³

Degut a l'antiguitat de l'església podem assegurar que hi havia una pila anterior a la que hi ha actualment, segurament destruïda durant la guerra de 1936. L'actual és igual a la d'altres parròquies que van adquirir la seva durant els anys 1940/1950.

Parròquia de Sant Martí de Sorbet de Viladecavalls del Vallès

La pila baptismal, molt senzilla, està situada a l'esquerra de l'altar major. L'església fou consagrada fa més de nou-cents anys. Però la pila actual és de la segona meitat del segle XX. És de marbre, rodona, amb quatre estries que l'envolten, trencades per quatre creus. I sis estries iguals en el peu de suport. El seu interior el conformen dues parts, la més petita amb sortida d'aigua, que no es fa servir. La tapa és metàl·lica, rematada amb una creu.

Parròquia de Sant Antoni de Pàdua de Sabadell

A l'església no tenen pila. Però sí que en tenen una de fixa, arraconada en una habitació, que no fan servir. Sembla trencada perquè no té peu de suport.

³⁹³ Informació extreta de: *Elencos*. vol. XVII. 49, 50.

La parròquia és dels anys quaranta del segle XX. Va ser enderrocada i construïda la nova església els anys noranta. La pila és de la parròquia primera. El seu interior té dues parts, la més petita amb sortida d'aigua. En el seu origen tenia tapa, doncs hi ha senyals que així ho testimonien. És de marbre. Cònica. L'envolta unes estries en el marbre amb quatre creus col·locades simètricament.

Parròquia de la Mare de Déu dels Dolors de Sabadell

La pila està situada a la dreta del presbiteri. Venia d'una altra parròquia. No es fa servir. No cal descriure-la perquè és igual a totes les d'aquest sub-capítol.

Parròquia de Sant Genís de Plegamans de Palau-Solità i Plegamans

La nau de l'església és dels anys 1940/1950. Durant la guerra civil es va destruir la pila anterior.

Situada en un baptisteri a l'esquerra de l'entrada de l'església, que és dels anys 1970/1980. Té dues cavitats, una d'elles amb sortida d'aigua. La tapa és de llautó rematada amb una creu. No hi ha més informació d'arxiu.

Parròquia de La Immaculada Concepció de La Beguda Alta

Aquesta parròquia és l'antiga capella de la finca que tenen els marquesos en el poble, cedida per a aquesta funció. Forma un baptisteri petit a la dreta de l'entrada de l'església. Aquesta pila baptismal és de la mateixa sèrie de moltes altres construïdes un

cop acabada la guerra civil. Per tant, no cal fer la seva descripció. Només és particular la tapa de llautó acabada amb una creu.

A la paret hi ha una pintura del bateig de Jesús per Sant Joan Baptista, amb la inscripció: *QUI NO NEIX DE L'AIGUA I DE L'ESPERIT NO POT ENTRAR AL REGNE DEL CEL.*

Parròquia de Santa Maria Estrella del Mar de Garraf

Situada a la dreta de l'entrada. És una pila de marbre de granet, amb tapa de fusta semiesfèrica acabada amb una creu. L'interior de la pila té dues parts, una d'elles amb sortida d'aigua. El peu és cilíndric amb bordons. La pila també l'envolten tres bordons, en els que intercalats simètricament hi ha gravades quatre creus.

Parròquia de Sant Pere i Sant Fèlix d'Olivella

Aquesta pila baptismal és dels anys 1940/1950. El que li dóna una presència és el conjunt on està ubicada. Tancada amb una reixa.

Sobre una pila baptismal antiga d'aquesta parròquia, en parlem en el capítol dedicat a les piles del període medieval.

Parròquia de Santa Maria de Foix de El Terme de Torrelles de Foix

Pila baptismal situada a la dreta de l'entrada. No la descrivim perquè és igual a moltes altres construïdes en sèrie durant els anys de després de la guerra civil.

Sobre la pila baptismal anterior només hi ha la següent nota acreditativa de la seva existència, que és l'acta de la visita pastoral de l'any 1921³⁹⁴: *Tiene baptisterio a la derecha de la puerta de la entrada de la iglesia. La pila es de metal. No se halla dividida en partes. Se recibe el agua en una cofaina y se echa en la piscina. La pila tiene tapa de metal y se cierra con llave. No hay verja. Tiene el cuadro de San Juan bautizando a Jesús. Hay un armario para guardar lo prescrito para administrar el bautismo.*

10.2. PILES BAPTISMALS IDÈNTIQUES A LA DE LA MARE DE DÉU DE BETLEM DE BARCELONA

Amb semblant criteri a l'emprat en el sub-capítol anterior dono com a referència la pila baptismal de la Mare de Déu de Betlem de Barcelona, que és la primera visitada. I totes les d'aquest sub-capítol són idèntiques. En total són trenta-una piles.

Parròquia de la Mare de Déu de Betlem. Barcelona

Erigida com a tal, el dia 1 de novembre de 1835.

Nota històrica: Aquesta església té el baptisteri en una de les capelles, la primera entrant per la porta principal a mà esquerra. La pila és de marbre, dividida en dues parts tal com s'indica. Té tapa de fusta amb clau. També té clau la reixa de ferro que l'envolta. Té un tapís molt ric de sant Joan Baptista batejant a Crist, junt amb un altre del naixement de Crist a Betlem. En el fons de la capella hi ha les imatges de Santa Gertrudis, Sant Josep Oriol, Sant Josep i Santa Rosa, tallades en fusta. Hi ha un armari que guarda tot el que està prescrit. Es guarda també una crismera i un cullerot de plata per als bateigs.^{395 396}

La pila actual és de l'època dels anys 40, un cop acabada la guerra civil on tot va ser destruït. Construïda per l'empresa *Mosaicos y Piedras Artificiales Butsems y Cia*. Aquesta Empresa tenia fàbriques a Barcelona –al carrer Rubèn Darío- i a Madrid. Als documents sobre la Parròquia de Betlem que hi ha a l'Arxiu de l'Arquebisbat de Barcelona, en el dossier "5-De re economica, 77-Tresoreria Junta d'Obres", hi figura, a la llibreta per a anotar-hi els donatius rebuts i les obres que es fan per a la reconstrucció del temple, un pagament fet el dia 5 d'abril de 1947 a Mauricio Ramos (no queda clar aquest cognom), pel concepte de "pila baptismal" i per un import de 1.200 pessetes.

El dia 3 de setembre de 1953 es paguen 500 pessetes per les pintures del Baptisteri. Unes altres 1.000 pessetes el dia 29 d'octubre de 1953, i 1.000 pessetes més el 12 de novembre de 1953. Segurament tot al grup Flamma.

El dia 22 de novembre de 1953 es paga a Domingo Pich (o bé Fils?) la quantitat de 1.000 pessetes, acompte de la decoració del Baptisteri. Segurament és del Grup Flamma.

³⁹⁴ Informació extreta de: *v.p. Elencos*. Arciprestazgo Vilafranca del Penedès, any 1921. Vol. 27.

³⁹⁵ *Ibid.* vol. III. 14, 16.

³⁹⁶ *Las casas de religiosos en Cataluña*, 108. L'autor explica que en el primer altar al costat de l'evangeli, ara hi ha el baptisteri. Pot ser l'any 1895.

El dia 16 de febrer de 1954 es paga a Butsems i Cía., la quantitat de 572,15 pessetes pel paviment del Baptisteri

El dia 7 d'octubre de 1954 es paguen 13.000 pessetes al Grup Flamma, pels projectes de decoració de la capella del Baptisteri. El rebut el firma Albert García.

Els dies 31 d'octubre, 30 de novembre i 31 de desembre de 1953, es paguen 839,65 pessetes, 2.903,75 pessetes i 228,40 pessetes, respectivament, a Conforto y Pi, S.L., per "Obras varias de albañileria en el Bautisterio". La factura del mes d'octubre tracta, entre altres treballs, de "cambiar de emplazamiento la pila bautismal".

Francisco Conforto cobra 11.098,25 pessetes, el 30 de gener de 1954, pel concepte de diversos treballs, on hi figura: "arranque del pavimento del Bautisterio y practicar el rebaje para la nueva disposición del emplazamiento de la pila bautismal".

També hi ha una altra factura de Francisco Conforto del 27 de febrer de 1954 per un import total de 3.912,75 pessetes que, entre altres treballs, inclou el següent, segons es descriu: "Construir el pavimento del Bautisterio, con hormigón de cemento Portland de 12 cms. y embaldosarlo con piezas especiales; construir un <sardinell> circular de ladrillo prensado en el emplazamiento de la pila bautismal; colocación de ésta; construcción de dos pilares de tabique rellenos con hormigón armado, coronados con ladrillo prensado, para limitar el acceso al bautisterio."

El 31 de juliol de 1954, també Francisco Conforto, cobra 6.225,90 pessetes per diversos conceptes, entre ells, "montar andamiaje en el Bautisterio para la decoración mural del mismo". I pels mateixos conceptes, cobra 23.416 pessetas el dia 9 de setembre del mateix any.

De l'estudi d'aquestes notes històriques es dedueix que després de la creació del temple, l'any 1835, hi havia una pila baptismal que és la mateixa que s'esmenta en la nota de l'any 1895 i la visita pastoral del 1921. I l'any 1936 tot va ser destruït.

El 1947 es compra la pila actual per un import de 1.200 pessetes, i durant els anys 1953/1954 es construeix el baptisteri actual, entrant a la dreta, amb una modificació de l'emplaçament de la pila fins ubicar-la en el lloc actual. Podem afirmar que el cost de tota l'obra va ser d'unes 35.000 pessetes aproximadament.

La pila actual té tapa cònica acabada amb una creu, de coure. És una pila de marmorita, circular, i al voltant té incrustades quatre aplicacions de coure, en relleu: dues representen el baptisme de Jesús per Sant Joan, i les altres dues són unes fulles que acaben amb una creu. El peu, també de marmorita, és cilíndric, i descansa sobre una base dentada, que, a l'ensem, descansa sobre una base que fa quatre anelles muntades una sobre l'altra.

A tot el voltant de la pila hi ha gravada una inscripció que diu: *Docte o omnes gentes Baptizantes eos in nomine Patris, et Filii et Spiritus Sanctus.*

Monografia. "Parroquia de Nuestra Señora de Belén". F. Camprubí Alemany. Pvre. Barcelona. 1954. S'hi diu: *Sobre el Baptisterio diu: Poca cosa podemos decir del Baptisterio de Belén a medio decorar. Se estudió un plan de conjunto para este ámbito, tan importante, destinado a la administración del Sacramento del Bautismo, llamado por el Ritual romano, "Puerta de la vida eterna". La actual pila bautismal tiene carácter interino; se había proyectado otra, de tamaño y forma adecuados, esculpida con bajo relieves que ilustran las verdades del Credo. Recordando las antiguas piscinas, y por razones de simbolismo – se sube al altar, se baja al baptisterio – se ha colocado la pila en un nivel inferior. Para la decoración de los muros laterales se había pensado decorar los efectos de muerte – al hombre viejo – y de vida – al hombre nuevo – que produce el Bautismo, mediante las escenas "el Pecado" y "la Gracia". Sólo se ha podido terminar el muro frontero, estando inacabada la bóveda.*

Parròquia de Santa Maria del Remei. Barcelona

Erigida el 1847. Edificada i beneïda l'any 1848.

L'església té baptisteri, situat a l'entrada del temple al cantó de l'Epístola. La pila és de marbre dividida en dues parts, una de més gran per contenir-hi l'aigua, i una altra de més petita per rebre la que cau del cap del nen batejat, amb el corresponent conducte per tal que arribi al dipòsit de terra. Té una tapa de fusta que es tanca amb clau. El baptisteri està tancat amb porta i clau. A sobre hi ha un quadre que representa a sant

Joan Baptista batejant a Jesús. Dins d'un calaix hi ha tot el necessari per a administrar el baptisme, segons el que està prescrit. Hi ha una cullera i unes crismeres de plata.³⁹⁷

L'any 1893 es construí l'Oratori Públic de la Casa de Maternitat, en el Terme Parroquial de la Mare de Déu del Remei de Les Corts de Barcelona.

Per la següent nota sabem que hi havia una pila baptismal, tot i no ser parròquia. En deixem constància.

L'església té baptisteri situat en el passadís d'ingrés lateral de la mateixa. La pila baptismal és de pedra de marbre. Està dividida en dues parts, una de més gran per contenir-hi l'aigua, i una altra de més petita per rebre la que cau del cap del nen batejat i conduir-la sota terra. La pila baptismal té una tapa de fusta que no es tanca amb clau. El baptisteri té una porta que es tanca amb clau. Té un quadre de Sant Joan batejant a Crist. Prop d'ell hi ha un armari on s'hi guarda tot el que està prescrit per a administrar el baptisme.³⁹⁸

La pila actual és semblant, però no igual, a la de l'església de Betlem. Construïda per l'empresa *Mosaicos y Piedras Artificiales Butsems y Cia*. Segons l'arxiver de la Parròquia, el Sr. Santiago Mach, fou entregada amb factura de data 5 de març de 1941, que la descriu així: "Model número 21 de marmorita, amb inscripció i aplics de metall amb sant Joan Baptista. Inclou tapa. El cost, amb la pica d'aigua beneïta, és de 1.100'-pessetes."

És cilíndrica, acabada amb un peu més estret, amb estries. L'interior té dues parts amb unes petites palanganes per a l'aigua. A tot el voltant de la pila hi ha una inscripció que diu: *Docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti*. A la part central hi ha un gravat de llautó que representa sant Joan batejant a Jesús. Tapa de llautó també circular, rematada amb una creu llatina de dobles braços. Té gravades quatre escenes: el paradís, l'arca de Noè, la separació de les aigües del mar Roig, i finalment, Jesús envia els apòstols a batejar. En un costat de la pila hi ha una arqueta per als sants olis, i a l'altra el ciri pasqual. Tot el conjunt està situat en un espai lateral esquerre de l'altar major.

³⁹⁷ Informació extreta de: *Elencos*, vol. V. 285, 286. n. 1.

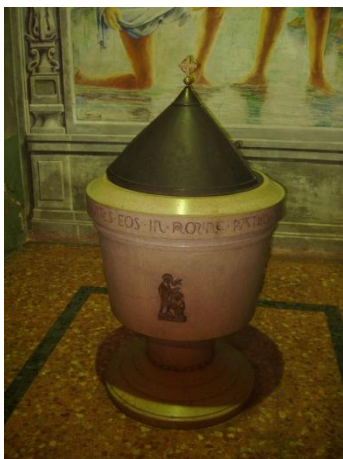
³⁹⁸ *Ibid.* 305, 306.

Parròquia de la Mare de Déu de Lourdes. Barcelona

Fundada el 1878 com Tinença parroquial de la Mare de Déu de Lourdes, filial de Santa Madrona de Barcelona. Acabada i habilitada pel culte l'any 1916.

Nota històrica: Té baptisteri al davant de la porta d'entrada en una capella al final i esquerre de l'església. La pila baptismal és de granit artificial. Està dividida en dues parts, una, més gran per a l'aigua, i una altra, més petita, per rebre la que cau del cap del nen batejat i conduir-la sota terra. Té una tapa de fusta que no es tanca amb clau, ja que hi ha una reixa que es tanca. El baptisteri està envoltat d'una reixa de ferro que es tanca amb clau. Té un quadre amb sant Joan batejant a Crist. Hi ha un armari amb tot el necessari per a administrar el baptisme.³⁹⁹

L'església fou destruïda els anys 1909 i 1936. Reconstruïda el 1954. La pila és rodona, amb una inscripció que diu: *Docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sanctus*. L'interior té dues parts de diferent mida, amb sortida d'aigua.

Monografia. "Lurdes. La parròquia de la França Xica". Josep Fabra i Llahí. Barcelona. 2007. S'hi diu: *El juliol de 1909 es va destruir una pila baptismal de marbre gran.*

Parròquia del Sant Crist de Canyet. Badalona

En el full parroquial de desembre de l'any 1966, es fa esment de la pila baptismal en una nota que transcrivim: *Nos hemos decidido adquirir una pila bautismal y que es copia exacta de la que existe en el Bautisterio de Nuestra Señora de Belén de Barcelona.*

El rebut de Butsems, S. A., del 27 de desembre de 1966 és de 12.393 pessetes. En els llibres parroquials el total és de 1.949 pessetes. Però, a finals del mateix any 1966 es parla d'una subscripció pro pila baptismal, de 3.710 pessetes, sense poder saber si aquí hi entren les 1.949 pessetes anteriors. El 31 de gener de 1967 hi figura un pagament de 12.000 pessetes en concepte de pila baptismal. I el 26 de febrer del mateix any hi ha

³⁹⁹ Ibid. 25, 26.

un pagament de 12.000 pessetes més a Oriach per dues vidrieres aplomades pel baptisteri i el cor. L'única diferència d'aquesta pila amb les de la seva sèrie, és el color de la marmorita, que és granat. La tapa de llautó està rematada amb una creu.

El baptisteri actual no és tal com es descriu en el full parroquial de l'any 1966, doncs només té un graó i no set; graó que vol significar el davallament a les aigües baptismals del nou neòfit. El vitrall representa el baptisme de Jesús per sant Joan Baptista. El baptisteri és molt petit, cosa que dificulta la bona visibilitat dels assistents als bateigs.

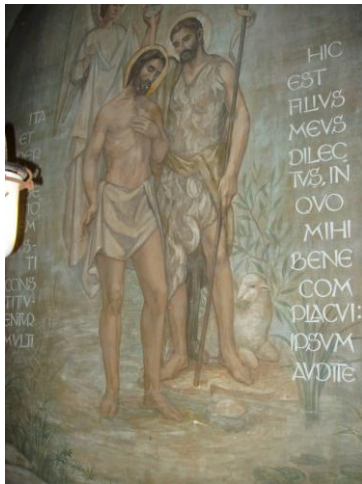
Parròquia de Sant Pere. El Masnou

Erigida el 5 de maig de 1818. Edificada al segle XIX. Estil neo-bizantí.

Nota històrica: Baptisteri situat prop de l'entrada de l'església, a la seva part esquerra. La pila baptismal és de marbre. Dividida en dues parts, una per portar l'aigua sota terra. Té una bona tapa de fusta que es tanca amb clau. El baptisteri està envoltat d'una reixa que també es tanca amb clau. Hi ha una pintura amb sant Joan Baptista batejant a Crist. Un armari amb tot el necessari. Crismeres i una cullera de plata.⁴⁰⁰

L'església va ser arrasada l'any 1936. El 1958 es restaura el baptisteri. La pila baptismal actual, és igual a la de l'església de Betlem de Barcelona, i com moltes altres adquirides després de la guerra civil. La diferència és la tapa. De llautó, suspesa per un sistema de corriola que quan la tapa puja, baixen per equilibri, uns llums. Situada a un nivell més baix que el terra del baptisteri, com simbolitzant el davallament a les aigües baptismals. Baptisteri situat a la dreta de l'església. La pila té una inscripció al seu voltant que diu: *Docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti*. Al baptisteri hi ha el ciri pasqual al costat de la pila.

Dues pintures al baptisteri: una representa el bateig de Jesús, amb una inscripció: *Ita et per unius obedientem justii constituentur multi. Hic filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: ipsum audite*. L'altra pintura representa Adam i Eva, també amb una inscripció: *Mulier, quam dedisti mihi sociam, ipsa dedit mihi de ligno et comedi sicut enim per inobedientiam unius hominis, peccatores constituti sunt multi*.

Parròquia de Santa Maria del Taulat. Barcelona

L'església de Santa Maria del Poble Nou de Barcelona fou edificada l'any 1855. Creada parròquia el 1867. En el capítol de les parròquies amb pila baptismal de valor artístic nul, hi relacionem la parròquia de Sant Bernat Calbó, adjunta a aquesta de Santa Maria del Taulat.

Nota històrica: L'església té un baptisteri situat a l'entrada de la capella del Santíssim. La pila és de granit amb dues parts, una de dipòsit i l'altra condueix l'aigua sota terra. La pila té tapa de metall. El baptisteri té una reixa que es tanca amb clau, i té un

⁴⁰⁰ Ibid. vol. XVII. 181, 184.

quadre de sant Joan Baptista. Té ben guardat tot el que està prescrit per administrar el baptisme.⁴⁰¹ Aquesta pila i baptisteri, ja no existeixen.

El baptisteri va ser pintat per Ferran Leonart, el 1962, després de la destrucció de 1936. Quadres amb el baptisme de Jesús per Sant Joan. La pila, no té cap característica pròpia especial.

Monografia: "Santa Maria del Taulat". Barcelona. 2002. Hi ha una nota que diu: *A la nova església, consagrada l'any 1950, hi trobem el baptisteri decorat l'any 1962 amb uns murals pintats per Ferran Leonart, artista pintor poblenoví, sobre dibuixos de Castro.*

Parròquia de la Mare de Déu dels Dolors. Barcelona

La pila baptismal és igual que la de l'església de Betlem. Situada a la dreta de l'altar sobre un terra octogonal més baix, amb el significat d'immersió a les aigües de la piscina baptismal. El terra és envoltat d'un cordó que priva l'accés.

La parròquia és de després de la guerra civil, i la pila és dels anys de després del Concili, segons el rector Mn. Benet Jaso Adrián; o almenys la seva col·locació.

Parròquia de la Mare de Déu de La Llum. L'Hospitalet de Llobregat

La parròquia fou erigida l'any 1956. La pila és fixa, igual que la de l'església de Betlem de Barcelona, però amb la diferència que és de color gris fosc. Situada en una capella lateral, entrant a la dreta. Al mig. Sense cap més ornamentació. Donada la semblança amb altres piles, no es descriu.

Parròquia de Sant Ramon Nonat. Barcelona

És de nova construcció, durant els anys trenta. La pila és dels anys quaranta. Situada en un altar lateral, a mitja nau, a l'esquerra; col·locada pels vols de l'inici del segle XXI.

No s'inclouen descripcions, doncs és una pila idèntica a la de l'església de Betlem de Barcelona, amb la única diferència que la seva tapa és de fusta.

⁴⁰¹ Ibid. vol. VIII. 145.

Parròquia de Sant Joan de Gràcia. Barcelona

Erigida el 22 d'agost de 1868. Es va col·locar la primera pedra el 21 d'abril de 1878.

Nota històrica: Està situat entrant a l'esquerra, amb pila de marbre dividida en dos compartiments. La tapa és de fusta i es tanca amb clau així com també la porta d'entrada al baptisteri. Té un armari i un quadre amb sant Joan Baptista. Té una cullera de plata i dues copetes pel baptisme. Unes crismes de plata i unes altres de metall platejat.⁴⁰²

La pila actual és una pila baptismal idèntica a la de l'església de Betlem de Barcelona. No té res a veure amb la nota de la visita pastoral que esmentem.

Parròquia de la Mare de Déu del Roser. Barcelona

Es tracta d'una pila baptismal idèntica a la de l'església de Betlem de Barcelona.

El 1936 es va cremar el temple, i el 1955 s'aixeca de nou la façana, amb el baptisteri i l'atri.

Parròquia de Sant Ramon de Penyafort. Barcelona

La pila baptismal és idèntica a la de la parròquia de Betlem de Barcelona, amb la única diferència que no hi ha les figures de coure enganxades al seu voltant.

Parròquia de la Mare de Déu del Pilar. Barcelona

Pila baptismal idèntica a la de l'església de Betlem de Barcelona.

Parròquia de Maria Mitjancera de totes les Gràcies. Barcelona

Parròquia erigida abans de la guerra de 1936. El Sr. Torrents va regalar el terreny pel preu simbòlic d'una pesseta.

Pila idèntica a la de la parròquia de Betlem.

Parròquia de Sant Pacià. Barcelona

Pila baptismal idèntica a la de l'església de Betlem de Barcelona.

En el passadís central de la nau, és de destacar un mosaic de Gaudí, de quan era estudiant. Té restaurats els desperfectes que va ocasionar la Setmana Tràgica de l'any 1909.

Parròquia de Sant Martí de Cerdanyola del Vallès

El baptisteri és a l'entrada de l'església, a l'esquerra.⁴⁰³ La pila baptismal és semblant a la de l'església de Betlem de Barcelona, construïda per *Mosaicos y Piedras Artificiales Butsems y Cía*.

⁴⁰² Ibid. vol.VI., 11, 13.

⁴⁰³ Informa l'arxiver Sr. Salvador Segarra.

Té dues parts interiors, de marbre artificial. La tapa és de fusta. A tot el seu voltant hi ha una inscripció que diu: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto. Non potest introire Regnum Dei.*

És de destacar la pintura del baptisme de Jesús, del pintor Francesc Juventeny, del novembre de 1961. Queda emmarcada amb una inscripció que diu: *Dominus dixit ad me * Filius meus es tu * Ego hodie genui te.*

En el capítol que parla de les piles baptismals dels segles XIX i primera meitat del segle XX hi ha una ressenya sobre la pila baptismal antiga d'aquesta parròquia.

Parròquia de Santa Maria de Montcada i Reixac

Aquesta parròquia fou erigida l'any 1965. Abans, l'any 1954, -que ja era parròquia- el pintor Cabanes pinta l'altar major, i també la capella del Santíssim, de l'any 1968. Hi ha un Sagrat Cor i un Sant Crist de Buhigas. Té una bonica imatge de la Verge Maria. Guarden una important custòdia de l'artista Serrahima.

Aquesta pila és semblant a la de l'església de Betlem de Barcelona obra de *Mosaicos y Piedras Artificiales Butsems y Cía*. Té una tapa de fusta rematada amb una creu de ferro. L'interior de la pila el formen dues cavitats, una d'elles amb sortida d'aigua. Marbre artificial, i la seva forma és circular. Al seu entorn hi ha esculpida una frase en llatí que diu: *Descendat in hanc plenitudinem Fontis virtus Spiritus Sancti +*

El baptisteri és a la dreta de l'entrada de l'església i el tanca una reixa.

Parròquia de la Mare de Déu de Gràcia de Sabadell

Aquesta parròquia fou erigida l'any 1934, cremada el 1936 i refeta el 1941. La pila baptismal és semblant a la de l'església de Betlem de Barcelona. Amb la inscripció que hi ha a l'entorn de la pila, que diu: *Docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patri et Filii et Spiritus Sancti*. El seu interior té dues parts, la més petita amb sortida d'aigua al terra. Hi ha aplicades tres figures de metall. Una tapa de llautó força vistosa acabada amb una creu.

Parròquia de Sant Quirze i Santa Julita de Sant Quirze del Vallès

L'església antiga no té pila. La nova, que és al costat, té una pila exactament igual que la de l'església de Betlem de Barcelona. Tant la tapa com la inscripció i els aplics ornamentals, són els mateixos.

Parròquia de Santa Agnès de Malanyanes de La Roca del Vallès

La pila baptismal està situada a la dreta de l'entrada de l'església. Sense tapa. És igual a la de l'església de Betlem de Barcelona. Al costat hi ha el ciri pasqual.

En el capítol on parlem de les piles baptismals dels primers segles de l'Església, fem referència a una pila baptismal romànica d'aquesta parròquia.

A la monografia: "Santa Agnès de Malanyanes", l'autor Mn. Josep Mª Martí Bonet, (Barcelona, 2007), diu: *L'església té un baptisteri. Està situat a l'entrada del temple. La pila baptismal és de marbre. Dintre n'hi ha una altra de pedra. La pila té una tapa de fusta. El baptisteri està tancat amb una reixa amb clau. Hi ha una pintura de Sant Joan Baptista batejant a Crist. Segons inventari de l'any 1921.*

Hi ha una pica d'aigua beneïda que té tot l'aspecte de ser una antiga pila baptismal. Més petita però semblant a la que tenim descrita de la parròquia de Sant Julià de Palou de Granollers.

Parròquia de Santa Eulàlia de Ronçana

Pila situada a l'entrada, a l'esquerra. És igual que la de la Parròquia de Betlem de Barcelona.

Parròquia de Sant Joaquim de Martorelles

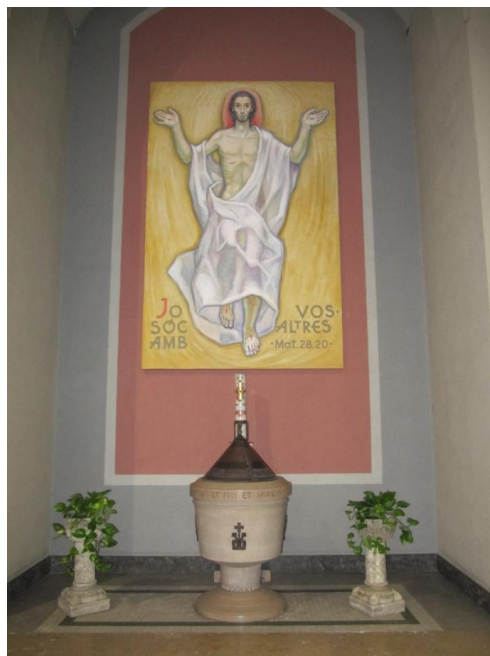
Pila baptismal semblant a la de l'església de Betlem de Barcelona.

Situada a l'entrada de l'església a la dreta. La tapa és de llautó, cònica, rematada amb una creu.

Catedral de Sant Llorenç de Sant Feliu de Llobregat

Aquesta pila baptismal és igual a moltes d'altres, entre elles la de la parròquia de la Mare de Déu de Betlem de Barcelona. És dels anys 1940/1950, un cop acabada la guerra civil, època de forta reconstrucció de temples. L'any 1962 faltava només la reconstrucció del baptisteri, que no es va dur a terme en el lloc on hi havia l'anterior.

Situada en el segon altar a la dreta de l'entrada de l'església. No es fa servir.

Hi ha una pintura que representa Jesucrist ressuscitat, amb la frase: *Jo sóc amb vosaltres.* (Mt 28, 20)

Parròquia de Santa Eulàlia de Pallejà

Situada a la dreta de l'altar major. És una pila baptismal de les fabricades per Butsems i Cia. a l'època de la reconstrucció de temples, els anys quaranta. Abans estava situada en el baptisteri a l'entrada de l'església, a l'esquerra, però per a adaptar-ho a les normes de la pastoral es va canviar de lloc. L'única diferència amb les piles d'aquesta sèrie és la tapa: cònica de ferro, amb unes aplicacions que la divideixen en quatre parts. En el capítol dedicat a les piles baptismals dels segles XV al XVII, fem referència a una pila baptismal antiga.

Parròquia de Santa Eulàlia de El Papiol

El Baptisteri va ser refet l'any 2012, i la pila baptismal és de la sèrie que va construir l'empresa Butsems i Cia., anterior en el temps a aquest baptisteri. A la paret hi ha una aplicació, en metall, que diu: "Jo sóc l'aigua viva", amb una creu al mig. Tapa metàl·lica, cònica.

Parròquia de Sant Bartomeu de La Quadra de Molins de Rei

Pila baptismal situada al fons de l'església, a l'esquerra. Aquesta església, originàriament romànica, va ser totalment destruïda durant la guerra civil. Només van quedar unes pedres de capitells. I un retaule de Sant Bartomeu, que actualment es conserva al Museu Diocesà de Barcelona; amb una reproducció fotogràfica a mida real a l'interior d'aquesta parròquia.

La pila baptismal actual és de la sèrie de Butsems i Cia. dels anys quaranta.

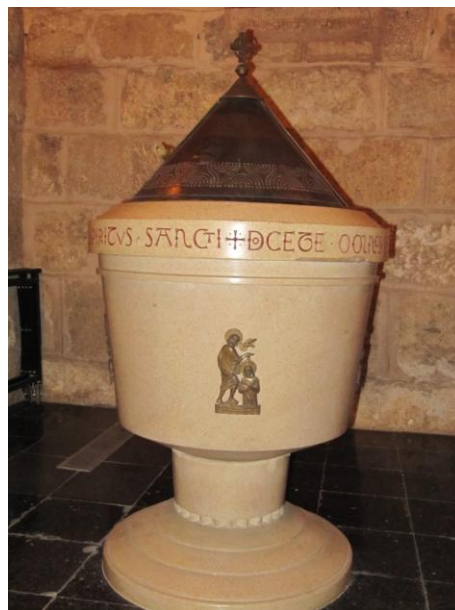
Dues monografies que fan referència a aquest tema:

“Política, Societat i Economia en una vila catalana medieval”. Josep Fernández Trabal. Molins de Rei. 2005., *A l’acta de la visita pastoral del 22 d’agost de 1421 hi llegim que l’oli crismal i les fonts baptismals estan ben guardades.*

“Sant Bartomeu de la Quadra i la Rierada”. Josep Mª Jordà i Capdevila. Molins de Rei. 1990. *La pica baptismal, sobre la qual, a la paret, hi havia un quadre pintat que representava Sant Joan batejant a Jesús, era situada davant la porta d’entrada. L’església va ser destruïda durant els fets de 1936.*

Parròquia de Santa Maria de Piera

Pila situada a l’esquerra de l’entrada principal. Igual a la de la parròquia de Betlem de Barcelona, Amb tapa metàl·lica, cònica.

Parròquia de Santa Maria de Capellades

Aquesta pila baptismal està ubicada a l'esquerra de l'entrada de l'església.

Per la fotografia, podem observar que és igual a moltes de les que es van construir acabada la guerra de 1936/1939, per la casa Butsems. La tapa és igual a la de la pila de la parròquia de Santa Margarida del Penedès de Santa Margarida i els Monjos.

En el capítol dedicat a les piles del segle XX amb valor artístic i funcional, hi ressenyem una altra pila d'aquesta parròquia.

Parròquia de Santa Margarida del Penedès de Santa Margarida i Els Monjos

Aquesta pila baptismal, situada a la dreta de l'entrada al temple, és dels anys 1940/1950. L'església és de l'any 1924, però va ser destruïda i reconstruïda. La característica principal d'aquesta pila és que el material és de color negre. Pel demés, és igual a les dels constructor Butsems, que en va fer moltes en sèrie. La tapa, cònica, és d'aram. Igual a la de la pila que hi ha a la parròquia de Santa Maria de Capellades, encara que actualment no es fa servir. Hi ha un projecte, no dut a terme, d'en Jujol.

Parròquia de Sant Marçal de Castellet i La Gornal

Aquesta pila baptismal, situada a la dreta de l'entrada de l'església, és igual a moltes altres construïdes per Butsems i Cia. un cop acabada la guerra civil. Per tant no la descrivim. L'única característica a tenir en compte, és que a la paret del fons i a sobre de la pila hi ha la imatge de la Mare de Déu de Montanyans, ermita destruïda.

De la visita pastoral de l'any 1921⁴⁰⁴ transcrivim la següent anotació: *La iglesia tiene baptisterio que se halla situado en una capillita exprofeso a la derecha de la entrada de la iglesia. La pila bautismal es de cobre colocada en otra mayor de piedra. No se halla dividida en dos partes, sino que el agua es recibida en una cofaina y echada en la piscina. La pila tiene tapa de madera; y el baptisterio tiene verja de hierro cerrada*

⁴⁰⁴ Informació extreta de: V.P. ELENOS. *Arciprestazgo Vilafranca del Penedès, any 1921*. Vol. 27.

con llave; tiene además en su interior un pequeño armario en que se guarda todo lo prescrito para la administración del bautismo. Segurament aquesta pila va desaparèixer amb les destruccions de l'any 1936.

A la parròquia de Sant Marçal de Castellet havia existit una pila baptismal que degut a les seves dimensions, segurament era d'immersió. Mn. Trens diu: *"Pica de batejar de les grans, -interessantíssima-, com un cossi amb decoracions d'arquets -creu, senyal, cap tonsurat, tot en incisió, 87 cm diàmetre. I Josep Mª Masachs i Bolet, a la pàgina 57 de la seva obra: Històries d'abans d'ahir. El Museu de Vilafranca, diu: "En una altra ocasió havíem projectat endur-nos una pica de batejar visigòtica, o que almenys ho semblava, del jardí de la rectoria de Sant Marçal"*. No s'han pogut localitzar les restes.

En el capítol dedicat a les piles del període medieval parlem de les dues piles antigues que hi ha en aquesta parròquia. Creiem que no són les dues de que parlen aquestes anteriors descripcions històriques, per les característiques que especifiquen i pels seus llocs d'origen.

Parròquia de Santa Tecla. Barcelona

En aquesta Parròquia tenen abandonada una pila baptismal, igual que la de la Parròquia de Betlem. Tenia una tapa de llautó que ara no hi és. En aquest mateix capítol, parlem de la pila actual.

10.3. PILES BAPTISMALS IDÈNTIQUES A LA DE SANTA DOROTEA DE BARCELONA

Amb semblant criteri a l'emprat en els sub-capítols anteriors dono com a referència la pila baptismal de Santa Dorotea de Barcelona, que és la primera visitada. I totes les d'aquest sub-capítol són idèntiques. En total són set piles.

Parròquia de Santa Dorotea. Barcelona

Pila de marbre, octogonal. Creu i petxina alternades a cada octògon. Al seu interior hi ha dues parts. El peu també és octogonal, que es va estrenyent, i la base de cantons arrodonits. Tapa de llautó rematada per una creu. Construïda el 24 de desembre de 1950.

Parròquia de Sant Cristòfol. Premià de Mar

Nota històrica: És de l'any 1840. El baptisteri està situat a l'entrada del temple, a mà esquerra. Té una pila de marbre, es tanca amb clau i l'aigua la recull una palangana. Hi ha una cullera de metall blanc, pel baptisme.⁴⁰⁵

La pila actual és de pedra artificial polida. Té forma octogonal. A cada una de les cares, alternant, hi ha quatre petxines i quatre creus en un rombe, que a la vegada està al centre d'un gran requadre de petits triangles en relleu. El seu interior està dividit en quatre parts, una de gran que ocupa mitja pila, una altra de rodona esfèrica, i dues de petites, a cada costat de l'esfèrica, allargades, pels sants olis. La columna de suport és la mateixa base de la pila, que s'estreny i es torna a eixamplar per descansar sobre una superfície o tarima de pedra, polida igual que la resta. Tapa senzilla, de fusta. Situada a la dreta de l'entrada de l'església. No és la de la visita pastoral de l'any 1921.

⁴⁰⁵ Informació extreta de: *Elencos*, vol. XV. 48, 49. n. 1.

Parròquia de Sant Martí de Sant Celoni

El baptisteri està situat en una capella a la dreta de l'entrada principal de l'església.

La pila baptismal és de marbre i té forma octogonal. De factura moderna doncs és dels anys 1940, després de la guerra civil, on va ser destruïda la que hi havia anteriorment.

En el seu interior hi ha una gran cavitat per a dipositar-hi l'aigua, i una altra de més petita amb sortida d'aigua on hi cau la que s'ha fet servir per batejar. També té dues cavitats més petites, per a dipositar-hi tot el necessari per administrar el sagrament. Les vuit cares laterals de la pila alternen quatre petxines i quatre creus. Situada sobre un graó que l'eleva del terra i que també és octogonal. Està tapada amb una tapa de plàstic transparent rematada amb una nansa de ferro de tres braços.

Parròquia de Sant Baldiri de Sant Boi de Llobregat

Està situada a l'esquerra de l'entrada principal de l'església.

La pila baptismal és de marbre i té forma octogonal. De factura moderna, doncs és dels anys 1940, després de la guerra civil, on va ser destruïda la que hi havia anteriorment, o va desaparèixer, que era romànica, de l'antiga església, ja desapareguda, de la que va ser traslladada.

En el seu interior hi ha una gran cavitat per a dipositar-hi l'aigua, i una altra de més petita amb sortida d'aigua on hi cau la que s'ha fet servir per batejar. També té dues cavitats més petites encara, per a dipositar-hi tot el necessari per administrar el sagrament. Les vuit cares laterals de la pila alternen quatre petxines i quatre creus. Situada sobre un graó que l'eleva del terra, octogonal. És característica la tapa de la nansa de la tapa de fusta.

Dues monografies d'aquesta parròquia:

“L’església de Sant Baldiri”. Mª Carme Palou i Oñoa. Sant Boi de Llobregat. 2002. L’autor diu: *L’estat de les fonts baptismals és motiu de queixa per part del visitador l’any 1676, que ordena fer “una urna d’aram en la qual estiga la aygua del St. Baptisme dins las fonts baptismals per que reste mes pura y limpia que vuy està”. L’any 1862 i en el llibre de visites es mana que “fessin un quadrat o imatge de Sant Joan Batista per col·locar sobre dita font baptismal ja que hi falta, so pena de 3 lliures”.*

“L’Església parroquial de Sant Celoni”. Mn. Jaume Vilageliu. Sant Celoni. 1970. S’hi diu: *El decret episcopal de 8 de novembre del 1703, que disposava la inauguració del temple nou de Sant Martí, ordenava també el trasllat de la Pila Baptismal des de Sant Martí de Partegàs a l’església actual.*

Aquesta pila va ser feta amb tota seguretat la segona desena del segle XVI, ja que en la visita pastoral del dia 7 d’abril del 1511 es manava que hom fes una font baptismal decent, de bona pedra de Girona, dins els dos anys, sots pena de X sous. I així s’acompliria, quan trobem que en la Visita del 17 de maig de 1551 ja hi havia la sagrada font baptismal, d’una gran pedra de Girona, gairebé plena d’aigua de batejar.

En la sol·licitud que va ser enviada a Madrid, al començament de l’any 1862, demanant una subvenció per a reparar l’església, es deia: El bautisterio es otra de las partes que carece de las condiciones materiales y canónicas que exige su destino, pues está situado en el pasadizo dd la entrada lateral del templo, sin adorno ni señal ostensiva de su objeto, sin la verja con que debe estar separado, con una Fuente sumamente deteriorada, y lo que es peor, siempre expuesto a los efectos del aire e intempèrie. Para evitar los graves peligros que en semejante local amenazan la salud de los tiernos bautizandos, no menos que para conformarse a las prescripciones canónicas, se hace preciso habilitar para bautisteriola dependencia que hay debajo del coro y trasladar a ella la pila debidamente reparada.

Aquest noble desig del millorament del baptisteri no va pas realitzar-se tan aviat com hauria estat lògic d'esperar. La instància és del 1862. Però en la relació de la Visita Pastoral del 1886 es diu que a la tercera capella hi ha la pila baptismal i la porta que dóna al cementiri antic; veiem que era al mateix lloc en la Visita del 28 d'octubre de 1889; i un plànol de l'església, del 1905, ens l'assenyala encara en el passadís del Fossar. La inauguració del baptisteri actual no deuria ésser fins l'any 1909, segons la data que hi ha a la porta de ferro de l'entrada.

Parròquia de Santa Maria de Martorell

Situada a la dreta de l'altar major. Igual a altres piles de després de la guerra civil, entre elles la de Santa Dorotea de Barcelona.

Parròquia de Santa Eulàlia de Esparraguera

Situada en el primer altar a l'esquerra de l'altar major, després del presbiteri.

Igual a altres piles de després de la guerra civil, entre elles la de Santa Dorotea de Barcelona. La tapa, de fusta, és diferent.

Parròquia de Santa Maria de Olesa de Montserrat

Pila baptismal situada a l'esquerra de l'altar major. Igual a altres piles de després de la guerra civil, entre elles la de Santa Dorotea de Barcelona. La tapa, de fusta, és diferent.

10.4. PILES BAPTISMALS DIVERSES

En aquest sub-capítol fem esment de la resta de piles baptismals que considerem que no tenen un gran valor artístic, i que, per tant, el seu ús és purament funcional. Són un total de trenta-tres piles baptismals.

Parròquia de Sant Martí del Clot. Barcelona

Beneïda i construïda l'any 1868. Erigida l'any 1882.

Nota històrica:

El baptisteri està col·locat a l'atri, la seva pila és de granit, dividida en dues parts, una de gran, i una altra de petita que condueix l'aigua caiguda del cap del nen batejat sota terra. Té una tapa de zinc que es tanca amb clau. El baptisteri està envoltat d'una reixa de ferro, també amb clau. Hi ha un quadre de sant Joan Baptista. No hi ha armari per guardar el que està prescrit per a administrar el baptisme.⁴⁰⁶

La pila actual és rodona, de granit artificial, feta amb motlle. Sense cap tipus d'ornamentació. Situada al costat de l'evangeli, a l'altar major. La suporta un peu del mateix material; tapa de fusta. Té uns voravius a la part de dalt, i també a baix, al peu.

Parròquia de la Mare de Déu del Roser de Les Fonts de Terrassa

Pila molt senzilla de marbre artificial, rodona, que es va estrenyent cap a la base. Un peu cilíndric, molt més estret, i una base rodona, més ampla. Unes petites gravacions entre cada una d'aquestes tres parts. Tapa de fusta, amb una creu. El seu interior té dues parts, una d'elles amb sortida d'aigua.

Situada en un petit baptisteri a l'esquerra de l'entrada de l'església.

⁴⁰⁶ Informació extreta de: *Elencos*, vol. VIII. 193. n. 1.

Parròquia de Sant Josep de La Llagosta

El baptisteri està situat a la dreta de l'entrada de l'església. És obert. La pila baptismal és rodona de 80 centímetres de diàmetre, de pedra. La tapa és de fusta acabada amb una creu. A l'interior de la pila hi ha un recipient d'acer inoxidable per a la higiene de l'aigua. De totes maneres no es fa servir per batejar, degut a que actualment es celebren els batejos comunitaris i en el lloc on està situada la pila no hi ha prou espai. Al seu costat hi ha el ciri pasqual.

L'església va ser dedicada pel Cardenal Carles l'any 2000. No hi ha cap tipus d'informació documentada sobre la pila baptismal. Creiem que és de la mateixa època.

Parròquia de la Mare de Déu de l'Esperança de La Batllòria

Pila situada a la dreta de l'altar major. És semblant, que no igual, a la de la Parròquia de Sant Joaquim de Martorelles. El seu interior té dues parts per a col·locar-hi l'aigua de batejar en una, i la que cau del cap del batejat a l'altra.

Construïda un cop acabada la guerra del 1936/1939. El que és diferent és la tapa, que és d'aram, acabada amb una creu, d'època molt més propera que la pila.

En el llibre de la Obra de La Batlloria dels anys 1774 a 1850 hi figura el següent:

“Compte de lo que se ha gastat en la Administració de la Obra de la Iglesia de La Batlloria desde als 24 de febrer de 1807 fins el 5 de juliol del mateix any”. Hi figuren entre altres partides: *“Per una capilla de batejar una lliura vuit sous y nou diners”*. Aquestes despeses son a: *“compte de lo que ha entrat en la administració de la Iglesia de La Batlloria sufraganea de Sant Martí de Montnegre”*. Del 13 de febrer de 1820 al 25 de març de 1821 hi consta pagat: *“Per una llossa per batejar: 7 sous i 6 diners”*. Del

25-2-1805 a 25-2-1826: “Eixida per les Crismeres: 4 lliures i 10 sous. Per sis cartes en las diligencia sord. Calis, Copó y Crismeras: 9 sous y 6 diners”.

Parròquia de Santa Tecla. Barcelona

Parròquia erigida pels anys 1950/60. La pila baptismal és cilíndrica, de pedra gravada, i amb una inscripció a la part de dalt, polida, que diu: *In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti*. La base de la pila és més estreta, i també polida. Té dues parts a l'interior. Estava situada a l'entrada de l'Església, i ara està situada a la dreta de l'altar, ja que és en el Presbiteri on se celebra la vida sacramental. La tapa és de fusta, amb una estructura metàl·lica a sobre i rematada amb una creu.

En aquest mateix capítol, hem fet esment d'una pila baptismal abandonada, igual a la de la parròquia de Betlem de Barcelona.

Parròquia de Sant Eugeni I, papa. Barcelona

Parròquia erigida l'any 1955 pel bisbe Dr. Modrego. Tota l'església va ser una donació de la Sra. Dorotea Chapitea. No hi ha dades històriques.

És una pila baptismal sense cap valor artístic. És cilíndrica, i amb unes ondulacions a la part de sobre. Tapa de fusta. També té uns relleus a la part de baix. A l'interior hi ha dues parts, amb sortida d'aigua. A tot el voltant de la pila hi ha gravada una inscripció que diu: *Qui cumque enim in Xto Baptizanti estis Xtum induistis. Ga 3,28.*

Parroquial Basílica de Sant Josep Oriol. Barcelona

Nota històrica: Erigida el 23 de març de 1918. A l'entrada de l'església hi ha el baptisteri situat a l'esquerra. La pila baptismal és de granit artificial. Està dividida en dues parts, a la més petita s'hi recull l'aigua que cau del cap del nen batejat i és conduïda sota terra per un tub. Té una tapa de fusta que es tanca amb clau. El baptisteri està tancat per una reixa. Té una petita imatge de sant Joan Baptista. Hi ha un petit armari amb tot el prescrit pel Ritual Romà.⁴⁰⁷

Del llibre *Sant Josep Oriol, una parròquia de l'eixample de Barcelona*, de Raimon Magrinyà i Bragulat, traiem la primera informació sobre la construcció del baptisteri, de l'any 1924. La pila baptismal, de marbre, va costar 5.000 pessetes. I decorar el sostre i les parets del baptisteri, va costar 2.000 pessetes.⁴⁰⁸

Aquesta pila és la primera de la parròquia, segons consta per la descripció de la visita pastoral esmentada, del 23 de març de 1921, i que també descriu l'autor Josep Capdevila i Soldevila en el seu llibre *La parròquia de sant Josep Oriol, Notes històriques 1907-1924*.

⁴⁰⁷ Ibid. vol. V. 199.

⁴⁰⁸ Dades del 23 d'abril de 1924.

Durant la guerra de 1936 la pila va ser destruïda. La pila actual -segons el llibre esmentat del Sr. Capdevila- va ser donada pel feligrès o feligresa M. C. el 16 de març de 1952, que a més va donar la reixa i el finestral del baptisteri.

És una pila digna, però sense cap valor artístic. De marbre d'un blanc trencat, gairebé rosat, circular, amb diferents parts escalonades que van disminuint des de les de dalt fins les de la columna de suport. Té dues parts ben diferenciades, una per a l'aigua, i una altra per a l'aigua feta servir i per dipositar-hi els sants olis. Tapa de fusta.

Monografia.L" a parròquia de Sant Josep Oriol". Josep Capdevila i Soldevila. Barcelona. 2005. Hi trobem escrit: 23-3-1921. *Baptisteri situat a l'entrada a l'esquerra. La pila és de granit artificial, dividida en dues parts. La menor rep l'aigua que cau del cap del batejat, conduïda a terra per un tub. Tapa de fusta amb clau. Hi ha reixa amb la imatge del Baptista. (AEB Elencs 1921).*

Parròquia de Sant Fèlix. Barcelona

Des de l'any 1986 que és parròquia. En jubilar-se el rector Mn. Mariné van desaparèixer tots els documents de la parròquia. Segurament ell sabia l'origen de la pila baptismal.

És una pila que hi havia a l'església vella. Octogonal. Marbre gris. Amb dues parts, una amb sortida d'aigua. Tapa de fusta amb dos mànecs metàl·lics i una creu de fusta que la corona. El peu és octogonal i la base que el sustenta, també octogonal, es fa més ample.

Parròquia de Santa Eulàlia de Provençana. L'Hospitalet de Llobregat

Notes històriques: *Visitavit etiam sacrum crisma et oleum sanctum atque sacros fontes bapismales clave clausos que omnia invenit condecenter.*⁴⁰⁹ Ja era temple parroquial el segle XI, any 1016. Inclús ja hi ha alguna cita dels anys 988 i 989. És d'estil romànic. A l'extrem esquerre de l'església hi ha el baptisteri amb una pila baptismal de marbre dividida en dues parts: una per contenir-hi l'aigua, i una altra més petita, per a la que cau del cap, amb un forat que la condueix sota terra. Hi ha un quadre amb sant Joan Baptista. Tot el necessari per batejar es guarda en una capsa que es tanca amb clau convenientment guardada.⁴¹⁰

La Parròquia actual va ser construïda l'any 1957. Al costat hi ha l'antiga capella romànica, que actualment no té pila. La pila no se sap d'on va venir. És de pedra, i només té polida la part superior que sembla de marbre. Forma hexagonal amb una creu esculpida a cada un dels sis costats. En l'interior hi ha dues parts, una amb sortida

⁴⁰⁹ Dades textuais de: *Visitatio...*, n. 1.

⁴¹⁰ Informació extreta de: *Elencos*, vol. XII. 166. n. 1.

d'aigua, actualment obturada. Al costat d'aquesta última part n'hi ha dues de més petites, per als olis en el moment de batejar. La pila forma un conjunt amb el ciri pasqual i una arqueta de fusta on hi ha tres gerres amb els sants olis, amb les lletres OI OS OC. La pila abans estava col·locada a l'entrada del temple, però per dignificar-la, es va col·locar en un espai d'altar que hi ha a la dreta del presbiteri que fa el servei de baptisteri.

Parròquia de la Santa Creu d'Olorde. Barcelona

Notes històriques: *Visitavit etiam sacrum crisma et oleum sanctum atque sacros fontes bapismales clave clausos que omnia invenit condecenter.*⁴¹¹

La seva existència ja consta els anys 1066 i 1318. Una part edificada és del segle XIII i la resta durant els segles XVI i XVII. El baptisteri es troba davant de la porta de l'entrada i al costat i en la mateixa capella de l'altar de santa Llúcia. La pila és de pedra per l'exterior, però a dins hi ha un dipòsit que es pot treure amb facilitat, de coure i estany pel seu interior, que és el recipient de l'aigua. La que cau del cap del nen batejat la recull la cobertura del mateix dipòsit i es disposa a la piscina que hi ha al costat de la pila. Té una bona tapa de fusta que es tanca amb clau. El baptisteri no està envoltat de cap reixa. Hi ha un quadre de sant Joan batejant a Crist.

La pila actual és una pila rodona, de pedra, amb dues parts interiors. Descansa sobre un pilar de pedra. Molt senzilla, sense cap ornamentació. Segons Mn. Armengou és de després de la guerra civil. Sense cap valor; ni tan sols es fa servir per batejar.

No hi ha cap armari, i tot el necessari es guarda en una capseta de fusta a l'arxiu. Hi ha una cullera per al bateig.⁴¹²

⁴¹¹ Dades textuais de: *Visitatio...*, n. 1.

⁴¹² Informació extreta de: *Elencos*, vol. XII- 205-207. n. 1.

Parròquia de Sant Isidre. L'Hospitalet de Llobregat

Aquesta parròquia va ser erigida durant els anys 1950. Es va celebrar l'aniversari el 22 de desembre de 2001.

La pila baptismal és fixa, i la trobem situada a l'esquerra de l'altar. Construïda amb marbre. És de forma circular. Descansa sobre un pilar cilíndric, també de marbre. El seu interior el formen dues parts, una per a l'aigua i una altra per recollir l'aigua que cau del cap del nou batejat. També té una tercera part, més petita, per dipositar-hi els sants olis.

Parròquia de la Mare de Déu de Lourdes. Colònia Francesa. Barcelona

Durant els anys 80 aquesta parròquia va ser traslladada del carrer Bruc a l'actual emplaçament del carrer Anglí. El rector Mn. Matias Baillo Martin, no té notícia si la pila

ja hi era anteriorment. Pila rodona, amb unes formes gallonades gravades. El pilar de suport és cilíndric, amb una creu pintada, que descansa sobre les aigües baptismals. L'interior té una cavitat per a l'aigua. Tot el conjunt descansa sobre una base quadrada que a cada angle hi té esculpit el símbol de cada un dels quatre evangelistes. Tapa de fusta. Està situada a l'esquerra de l'altar, al costat del sagrari.

Parròquia del Bon Pastor. Barcelona

Pila octogonal de marbre artificial, amb peu també octogonal, que comença prim i acaba més ample. Una sola cavitat per a l'aigua. No se sap l'època de la seva construcció encara que se suposa que ho va ser al mateix temps que l'església, per allà els anys 1940. Parròquia erigida el 1935.

Parròquia de la Immaculada Concepció. L'Hospitalet de Llobregat

La Parròquia és de l'any 1967. La pila baptismal, portàtil, és una petxina autèntica, d'uns 50 centímetres de diàmetre. Va ser col·locada l'any 1978. Va ser portada des dels Mars del Sud per uns amics de l'anterior Rector.

Una altra pila baptismal amb petxines la té, des del 1860, la parròquia de Sant Joan de Montgat.

Parròquia de Sant Esteve. Canyamars (Dosrius)

Notes històriques: *Visitavit etiam sacrum crisma et oleum sanctum atque sacros fontes bapismales clave clausos que omnia invenit condecenter.*⁴¹³ Es va erigir l'any 1867. Al segle XV ja existia com a filial de la de Dosrius. I potser el segle XIV. És d'estil romànic. A l'entrada de l'església i a mà esquerra, hi ha una petita capella on en el seu interior hi ha el baptisteri. La pila baptismal, d'un metre d'altura, és de pedra, i només hi ha un sol departament per a l'aigua, i la que cau del cap del nen batejat cau en una palangana, per tirar-la després en una piscina. La pila té una bona tapa de fusta, que es

⁴¹³ Dades textuais de: *Visitatio...*, n. 1.

tanca amb clau. A sobre de la pila, i a la paret, hi ha un quadre amb sant Joan batejant a Crist; tanca la capella del baptisteri una reixa, amb el seu corresponent pany i clau. Tot el necessari per batejar es guarda a la sagristia, en un armari. Hi ha una cullera de metall blanc, i una capseta amb els sants olis, per al bateig.⁴¹⁴

La pila baptismal actual és de pedra picada. No és l'antiga, doncs abans hi havia una altra que és la que hem descrit, segons diuen les visites pastorals. És octogonal, i la seva base es va tancant fins agafar l'amplada del pilar que la sosté, també octogonal. La base és quadrada. Té una tapa de llautó, amb creu. El seu interior té una sola cavitat. El baptisteri està situat a l'entrada de l'església, a l'esquerra. Tancat amb una reixa.

Parròquia de Sant Joan M. Vianney. Barcelona

La pila és de marbre. La base de la pila té forma de creu, quadrada. Llisa. Actualment no es fa servir. És dels anys 1950, quan la fundació de la parròquia.

⁴¹⁴ Informació extreta de: *Elencos*, vol. XVII. 116, 117. n. 1.

Parroquial Basílica de la Mare de Déu de la Mercè i Sant Miquel Arcàngel. Barcelona

Ja hem parlat de la pila antiga en el capítol on fem referència als primers temps de l'església. La pila baptismal actual és una pila de ciment, i consta de dos compartiments. L'aigua passa a un pou amb sorra i es filtra a terra. La pila i la columna que la sosté, tenen forma octogonal. La columna reposa sobre un peu de pedra. La pila té una tapa octogonal de fusta amb dues parts. I una creu de fusta al mig. El baptisteri està situat a l'esquerra de l'entrada a l'església, i està tancat amb una reixa. Hi ha un quadre amb el bateig de Jesús, i un armari. La pila és una construcció de després de la guerra del 1936.

Parròquia de Santa Maria de Vallvidrera. Barcelona

En el capítol dedicat als segles XII al XV, es parla de la pila de l'antiga parròquia.

La parròquia nova, situada en el nucli elevat de la població, té una pila per batejar que és una de les dues piques d'aigua beneita que hi ha a l'església. S'ha traslladat a un altar lateral de l'esquerra, al centre de la nau. No hi ha cap tipus d'informació documental ni de memòria.

La tapa és d'acer, acabada amb la creu. Descansa sobre una columna cilíndrica que a la meitat té un sortint amb dibuixos imprecisos. La part de la pila té dibuixos triangulars, i comença amb unes sis cares laterals que acaben amb unes separacions triangulars.

Parròquia de Sant Julià. Argentona

Notes històriques: *Visitavit etiam sacrum crisma et oleum sanctum atque sacros fontes bapismales clave clausos que omnia invenit condecenter.*⁴¹⁵ Ja al segle X es parla d'Argentona com a Parròquia. De fet ja es parla d'Argentona l'any 878. Consta edificada l'any 1515. Estil gòtic decadent.

El baptisteri es troba situat a l'església no molt lluny de la porta gran, i en un buit de la paret arranjat en forma de portal. La pila és de pedra. Al costat hi ha com una altra pila de pedra treballada, amb un forat que condueix l'aigua a la piscina, i on s'hi diposita l'aigua després de rebre-la en una palangana *ad hoc*, en el moment del bateig. La pila té una bona tapa de fusta que es tanca amb clau. Hi ha un quadre amb sant Joan. Al costat hi ha un armari, tancat, on s'hi guarda tot el necessari. Té una capseta de plata per als sants olis, i també una cullera de plata, tot per batejar.⁴¹⁶

Parlem dels orígens de l'església, doncs pot donar indicacions de l'existència d'una pila anterior, molt antiga.⁴¹⁷

L'any 981 Otger i Andesinda, -muller seva-, vengueren als conjugues Exet... i Truitela una propietat situada en el Comtat de Barcelona terme de "Purpulas" -Perpers-, que confrontava a Ll. Amb el riu d'Argentona, a M. i T. Amb terra de Truitela, dedicada a Déu -religiosa- i a P. Amb terra de Cusca i "vinya de Sant Julià".

Al segle XI l'església ja era parroquial. L'any 1885 el rector Ramon Rosés, parla de la capella del Santíssim Sagrament construïda l'any 1670.

També es parla de la seva construcció durant l'any 1673, per part de Francesc Carreras Candi del 1891, que recull notes de Mn. Francesc Cruselles. *Capella de gran simplicitat. El portal d'accés a la capella des de l'interior de l'església en el moment de construir-se, fou en la fornícula on hi havia la pica de la font baptismal fins el 1936, i avui la imatge del Sant Crist.*

També es parla de l'inventari de la parròquia del dia 31 de desembre de 1883, on hi figura *una cuchara de plata para los bautizos.*

Tot i aquestes notes històriques, no s'ha pogut esbrinar que se'n va fer de la pila, o piles, anteriors a l'actual.

⁴¹⁵ Dades textuais de: *Visitatio...*, n. 1.

⁴¹⁶ Informació extreta de: *Elencos*, vol. XVII. 8, 10. n. 1.

⁴¹⁷ Informació extreta de: JAUME CLAVELL I NOGUERAS, *Argentona, història i records.*

La pila nova és de ciment-pedra. Octogonal, sense cap detall d'importància. Situada a la nau de la dreta de l'església. Té una sola cavitat. Tapa de fusta.

Parròquia de Sant Esteve de Ripollet

Durant la guerra de 1936 tot l'arxiu parroquial fou cremat. Només hi ha partides de registre de després de l'any 1939.

Encara que actualment bategen en el presbiteri amb una pila portàtil, tenen una pila baptismal octogonal, de pedra artificial, amb quatre cares grans i quatre de petites. S'estreny cap a la part de baix.

La tapa, piramidal, és de fusta, rematada amb una creu de ferro, i salpicada de puntes de ferro. El seu interior el formen dues parts. La sostenen quatre peces rectangulars, també de pedra artificial, que descansen sobre una base octogonal, del mateix material. Al voltant de la pila hi ha la següent inscripció: *+ Nos pisciculi + secundum + (En aquest espai hi ha un peix gravat) + Nostru Iesu C. +*

El baptisteri està situat a l'esquerra de l'entrada de l'església, tancat amb una reixa de ferro. No és d'abans de la guerra de 1936.

Nota històrica de la referència CXXXVIII de l'Arxiu Diocesà de Barcelona.

Probablement del segle XII. El baptisteri està situat a la part esquerra de l'església, en una petita capella, amb reixa, pany i clau. La pila és de marbre blanc dividida en dues parts. Hi ha un conducte, perquè l'aigua vagi a una piscina subterrània. La tapa és de fusta de cedre amb escultures. Hi ha un bonic quadre que representa el baptisme del Salvador. Tot el necessari guarda en un compartiment especial a l'armari gran de la sagristia. La crismera és de plata.⁴¹⁸

Visitavit nichil comnius sacrum crisma et oleum sanctum atque sacros fontes bapismales clave clausos que omnia invenit bene et condecenter.

Església de Sant Joan Baptista de Mirasol de Valldoreix

Església que pertany a la demarcació de la parròquia de Sant Cebrià de Valldoreix. La pila és octogonal, amb cavitat cilíndrica. Pedra artificial blanca. Tapa de vidre transparent rematada amb una creu també de vidre transparent. L'interior és metàl·lic inoxidable. Situada a la dreta de l'altar major. Construïda els anys 2009/2010. Abans n'hi havia una de portàtil. No hi ha més informació.

Parròquia de La Santa Creu de Terrassa

És una pila baptismal que té la columna de suport feta de sis plaques de marbre negre adjuntes en forma de con truncat invertit. El peu que la suporta és rodó, de marbre, del mateix color marró clar que el recipient. Aquest té unes estries a tot el voltant. El seu interior té dues cavitats, una de més petita on hi cau l'aigua del batejat amb sortida d'aigua, que temps enrere anava a parar a terra. Va quedar obstruït al

⁴¹⁸ Informació extreta de: ELENOS. *Arxiu Diocesà de Barcelona. 1921. Vol.XIX, pgs.315 i 317.*

traslladar la pila de la seva ubicació a l'entrada dreta de l'església cap a la dreta de l'altar major, per problemes d'espai en el moment dels bateigs.

Tant l'església com la pila són dels anys cinquanta del segle XX. No hi ha informació de qui la va fer ni del seu cost. És molt senzilla, però compleix la seva funció. Una simple fullola fa de tapadora.

Parròquia de la Mare De Déu del Carme de Terrassa

Aquesta església, pertanyent a un convent de monges carmelites, és de l'any 1965. La pila baptismal és de l'any 1977 al passar a fer el servei de parròquia. És hexagonal, de pedra blanca- El seu interior té una cavitat de color blavós, gravada. La tapa és d'aram i el peu és exagonal, més estret que el recipient per a l'aigua. A la part frontal hi ha la inscripció: "Font de la Vida". Situada a l'esquerra de l'altar major.

Església de la Mare de Déu del Roser de Cerdanyola del Vallès

Aquesta església pertany a la demarcació parroquial de la parròquia de Sant Martí de Cerdanyola del Vallès.

Tenen una pila baptismal purament funcional. És quadrada, de marbre blanc. Dues cavitats interiors, la més gran amb sortida d'aigua. Dues cavitats petites per a col·locar-hi el necessari pel bateig. La pila la suporten quatre peus rectangulars blancs, i un de

central, aquest de color marró, segurament amb el conducte interior per a la sortida de l'aigua que cau del cap del batejat. Està situada al cantó esquerra de l'altar. No em poden donar més informació. L'església és de nova construcció a la segona meitat del segle XX.

Parròquia de Sant Pau de Terrassa

La pila baptismal és de fa uns quinze anys, finals del segle XX, aproximadament. Situada a l'esquerra de l'altar major.

És rodona, còncava, blanca, de ciment-pedra rugós. Té una sola cavitat sense sortida d'aigua. No està tapada. El peu que la suporta és de ciment-pedra gris rugós.

Parròquia de Sant Vicenç de Junquera (Creu Alta) de Sabadell

Església consagrada el 1956 pel Dr. Jubany. El baptisteri és a l'entrada a la dreta. Molt senzill. Hi ha un quadre amb sant Joan batejant a Crist. La pila baptismal és de marbre blanc amb dues parts interiors, la més petita amb sortida d'aigua. A més hi ha dues

cavitats per a col·locar-hi els sants olis i la sal. És una pila rodona d'uns 100 cms. de diàmetre. Té gravada una creu. La columna de suport és cilíndrica que descansa en una base quadrada. Coberta per una tapa de fusta amb una creu d'ornament.

La parròquia primitiva era d'abans de l'any 1000, però tots els arxius varen ser cremats i la pila antiga destrossada. Acabada la guerra hi va haver una primera pila pagada pel jovent cantant caramelles. Però es va regalar, per senzilla, i no m'han sabut dir el destí..

Parròquia de Sant Antoni de Vilamajor

Una anterior pila baptismal va desaparèixer en fer la sala de la caldera de la calefacció en el lloc on hi havia un baptisteri, entrant a l'esquerra. L'actual pila és del mes de maig de l'any 2012. Situada en el presbiteri al centre del darrera de l'altar major.

El material és el gres de Breda, que fa conjunt amb el plafó que envolta la paret del presbiteri. Fa uns 47 centímetres de diàmetre. És d'una sola cavitat amb sortida d'aigua per mitjà d'un tub interior acabat amb una aixeta exterior per la part del darrera de la columna. Aquesta columna de suport són dos testos, també de gres de Breda, invertits, que ja existien a la parròquia amb anterioritat a la construcció de la pila. La disposició de la sortida de l'aigua està feta expressament per tal que es puguin batejar nens per immersió. Tota aquesta construcció és fixa i collada al terra amb uns tirants metàl·lics. Per la part exterior del receptacle de la pila hi ha gravades cinc estries que li donen la volta.

Parròquia de Sant Esteve d'Olzinelles de Sant Celoni. Ermita

L'actual pila baptismal està situada a l'esquerra de l'altar major. És de pedra, i octogonal. No té sortida d'aigua. Per la seva petita mida, sembla més una pica d'aigua beneïta que no pas una pila per batejar. Hi ha senyal, però, que en una altra temps es devia tapar. La suporta una columna de vuit cares, quatre d'amples alternades amb quatre d'estretes. Tota l'estructura descansa sobre una base rodona, i aquesta sobre una última de quadrada.

L'anterior rector a l'actual de l'any 2012, per cobrir la necessitat d'un generador que donés electricitat a la parròquia, va entregar la pila antiga als propietaris d'una capella particular situada a la finca de Can Tuset de Vallgorguina, relacionats amb l'empresa Nutrexpa. En parlem en el capítol dedicat a les piles baptismals dels segles XV al XVIII.

Parròquia de Sant Mateu de Vallirana

Aquesta pila baptismal és mòbil, però costa de moure, i per les seves característiques es pot considerar dins les piles fixes. Situada a la dreta de l'altar major. És de pedraciment, amb la tapa i uns tensors que l'envolten de llautó. Semiesfèrica amb el seu interior recobert amb una cavitat de metacrilat que té dues parts ben diferenciades. La base és esfèrica que descansa sobre un peu semiesfèric al terra. En el baptisteri hi ha un vitrall que és un quadre representant una petxina de la que raja l'aigua baptismal.

Parròquia de Sant Bartomeu de Vallbona d'Anoia

Situada a l'esquerra de l'entrada. És octogonal, amb dues parts en el seu interior. Marbre. A tot el voltant de la part de dalt de la cavitat per a l'aigua, i també a la part de sota des d'on arrenca la columna de suport, hi ha una bordó gravat en el marbre en forma de ziga-zaga. La columna és cilíndrica i la base fa dues parts ben diferenciades, octogonals.

Parròquia de Santa Magdalena de Canyelles

Situada a la dreta de l'entrada. És de marbre de tons marrons. En el seu interior hi ha dues parts per a l'aigua. La cobreix una tapa de fusta amb una creu. Totalment llisa, sense cap senyal d'ornamentació.

Parròquia de la Santíssima Trinitat de Vilafranca del Penedès

Aquesta església, antic convent, va ser restaurada l'any 1956, i la pila baptismal és nova. És de marbre, octogonal, amb dues parts interiors, una d'elles amb sortida

d'aigua. Situada a la dreta de l'entrada. Una tapa de fusta cònica, acabada amb una creu. És llisa, només amb la part inferior de la cavitat d'un perímetre més estret. El peu s'estreny per la part de baix, que descansa sobre una base més ampla de tres parts sobreposades.

De la visita pastoral de l'any 1921⁴¹⁹ hi ha una anotació referent al baptisteri, que transcrivim: *La Iglesia tiene baptisterio. Está situado al lado de la Epístola en la primera capilla lateral. La pila es de mármol blanco. Se halla dividida en dos partes. La pila tiene tapa de hoja de lata. El baptisterio se halla cerrado por una verja bajo llave. Tiene un cuadro con San Juan bautizando a Cristo. Hay un armario donde se guarda lo prescrito para la administración del bautismo.*

Per tant tot indica que amb anterioritat a l'actual pila ja n'hi havia una altra.

Basílica de Santa Maria de Vilafranca del Penedès

Pila baptismal situada en una capella a la dreta de l'entrada de l'església. És octogonal de marbre gris, sense cap tipus de decoració. Fa 100 cm d'amplada per 300 cm d'alçada. Té quatre cavitats interiors, la petita de les dues més grans és amb sortida d'aigua, i les dues més petites són per a col·locar-hi el necessari pel baptisme. Les cares són gravades, emmarcades per uns requadres de marbre llis. El peu també és octogonal i llis. La base octogonal llisa és més ampla que el peu.

⁴¹⁹ Informació extreta de: V.P. ELENOS. *Arciprestazgo Vilafranca del Penedès, any 1921*. Vol. 27.

Hi ha una nota que fa referència a aquest tema a la monografia: “La Basílica de Santa Maria”. M. Montserrat Miret i Nin. Vilafranca del Penedès. 1987. Aquesta nota diu: *L’any 1870 es va construir el nou baptisteri, de gust gòtic, el qual ja és el primer pas en l’interès per retornar l’església al seu antic estat, que culminarà l’any 1875.*

11. ESGLÉSIES AMB PILA BAPTISMAL D'ESCASSA IMPORTÀNCIA

En aquest capítol anotem aquelles parròquies visitades, amb pila baptismal sense cap valor artístic. Sempre susceptibles de millorar per donar-hi un cert aire més d'acord amb la importància que el sagrament del baptisme mereix. Són vint-i-una piles.

Parròquia de Sant Ferran. Barcelona

No tenen pila, encara que a la parròquia hi ha una pila baptismal per a batejar per immersió, que ha vingut de Rússia, doncs a la parròquia hi celebra, també, l'Església Ortodoxa Russa. No entra dins l'àmbit d'aquest estudi.

Parròquia de Sant Josep de Calassanç. Barcelona

És una parròquia de l'any 1953, i la pila no té cap valor ni històric ni artístic.

Parròquia de Sant Pancraç. Barcelona

Pila molt senzilla, que no val la pena ni històricament ni artística.

Parròquia de Santa Teresa de Jesús. Barcelona

Parròquia erigida a finals del segle XX. La pila és del mateix temps, de granit, sense cap valor artístic.

Parròquia de Sant Antoni de Pàdua. Barcelona

Fa cinc anys van comprar la pila a València, en una botiga. És maca, però no catalogable.

Parròquia de Sant Cristòfor. Barcelona

No tenen res de valor. Només una pila reconstruïda.

Parròquia de Sant Ot. Barcelona

És una pila moderna, sense valor.

Parròquia de Sant Bernat Calbó. Barcelona

És una pila imitació pedra/marbre, sense cap importància.

Parròquia de la Santíssima Trinitat. Barcelona

La pila ve de la parròquia de Santa Engràcia de Barcelona, doncs estava abandonada en un pati i els nens hi jugaven. No té valor, segons el rector.

Parròquia de Sant Jaume Apòstol de Sabadell

Només tenen una pila sense cap valor: d'aquests comerços de torratxes.

Parròquia de Maria Auxiliadora de Sant Boi de Llobregat

Situada a la dreta de l'altar major. Rodona, d'un diàmetre de 90 centímetres. Pedra artificial, amb figures indefinides i quatre angelets que envolten la columna de suport. No és gens artística. Vulgar. Fa uns cinquanta anys que es va inaugurar la parròquia, i la pila és més recent.

Parròquia de Sant Ildefons. Cornellà de Llobregat

Aquesta Parròquia va ser erigida fa uns quaranta-dos anys. La nau actual és de fa uns disset anys.

La pila és de ciment-pedra, molt pesant, i encara que és movable, en realitat podem considerar-la fixa. Molta presència. Rodona, amb dues parts interiors, una d'elles amb sortida d'aigua que va a parar a un dipòsit situat a l'interior de la columna de suport. A tot el voltant de la pila hi ha unes estries en relleu que, remotament, recorden una petxina. Tapa metàl·lica rematada amb una creu.

La columna de suport és un pilar cilíndric del mateix material, amb dues parts ben diferenciades. Tot plegat se sustenta sobre una petita base quadrada. Situada a la dreta de l'altar.

Parròquia de la Mare de Déu de Montserrat. Badalona

En aquesta parròquia hi ha dues piles. Una arraconada en una dependència parroquial, que no es fa servir, adquirida fa uns trenta anys, i una altra que és la que es fa servir, comprada fa uns set o vuit anys, que està col·locada a un lateral de la nau de l'església. Ambdues són de pedra artificial i sense cap valor artístic. La que es fa servir, rodona, té uns relleus de petxines al peu i raïms a la columna de suport. I unes figures a tot el seu entorn molt difícils d'interpretar, algunes a dalt de cavall. Una sola cavitat. Tapa de fusta amb una creu. No cal descriure la pila que no es fa servir, doncs no té cap importància.

Parròquia de Sant Josep Manyanet. Barcelona

Última parròquia erigida pel Dr. Modrego, el 1964. Era la capella de l'escola Pare Manyanet i va passar a ser parròquia del barri. S'anomenava també Parròquia de Jesús, Maria i Josep.

La pila és de pedra artificial, sense cap valor. Peu rectangular fix, de marbre verd/negre, aprofitat d'una altra construcció reformada, fa uns quatre o cinc anys. Tapa de fusta amb una creu a sobre. Hi ha un quadre de l'Esperit Sant. Situat a la dreta de l'altar major, àmbit on s'hi celebren tots els sacraments.

Parròquia de Sant Esteve. Barcelona

La pila, sense cap valor, és de ciment/pedra artificial. Al seu voltant hi ha dotze figures que poden ser els dotze apòstols. El peu és trenat. Al costat hi ha el ciri pasqual. La base és quadrada. Té una tapa de llautó, i a l'interior hi ha una palangana de ceràmica i tres compartiments d'acer inoxidable, pels olis.

El difunt rector Mn. Joan Bonet Gomis, el 19 d'abril de 1998 va acabar la parròquia. La pila ve d'un antic local del carrer Mallorca que servia de parròquia, i potser ja ve d'un local més anterior.

Parròquia de Sant Vicenç. Barcelona

Notes històriques: *Visitavit etiam sacrum crisma et oleum sanctum atque sacros fontes bapismales clave clausos que omnia invenit condecenter.*⁴²⁰ La referència més antiga que tenim de la parròquia de Sant Vicenç, és de l'any 987. Fou consagrada l'any 1147. Les primeres partides de baptisme enregistrades, són de l'any 1479. L'edificació de la fàbrica, és de finals del segle XVIII, i es va acabar a principis del XIX. Es va enderrocar l'església anterior, consagrada. L'església té baptisteri. Situat prop de la porta d'entrada, al costat esquerre, en una capella separada de la línia de la nau on hi ha els altars laterals. La pila baptismal és de marbre, dividida en dues parts, una de més gran per contenir-hi l'aigua, i una altra de més petita per rebre la que cau del cap del nen batejat, i conduir-la sota terra. La pila té una bona tapa de fusta que no es tanca amb clau. El baptisteri està envoltat d'una reixa de ferro que es tanca amb clau. Té una pintura –de gust dubtós– amb sant Joan batejant a Crist. Prop del quadre hi ha una petita dependència on s'hi guarda el que és necessari per a administrar el baptisme. Hi ha una cullera de plata per batejar, i també una crismera de plata.⁴²¹

No se'n conserva res.

La pila baptismal actual està situada a la capella del baptisteri a l'entrada de l'església, a l'esquerra. Aquesta capella ha estat decorada per Fornells Pla, l'any 1945. Les pintures representen el baptisme de Jesús. Són d'uns colors pàl·lids.

Al centre d'aquest baptisteri hi ha la pila baptismal, de pedra artificial, -imitació del romànic- amb quatre lleons i amb escenes de la vida de Jesús: fugida a Egipte, presentació al Temple, naixement, i altres. És moderna, però sense cap mena de valor que es pugui catalogar com una pila artística.

Al costat dret del baptisteri s'hi troba una làpida commemorativa del baptisme de l'abat de Montserrat Gabriel Brassó, batejat en aquest recinte el dia 1 d'abril de 1912, segurament amb la pila que esmentem en les notes històriques.

⁴²⁰ Dades textuais de: *Visitatio...*, n. 1.

⁴²¹ Informació extreta de: *Elencos*, vol. XI. 181, 186. n. 1.

Parròquia de Sant Pere de les Puel·les. Barcelona

A l'apartat de les piles del segles XII al XV, hem parlat de la primitiva pila baptismal.

La segona pila, més actual, té a la base els símbols dels quatre evangelistes. És una pila circular amb unes fornícules amb els dotze apòstols, la Mare de Déu, Sant Josep Oriol, i una figura no identificada. Tapa de llautó amb una creu. A l'interior hi ha dues parts. És una pila d'una certa solemnitat, però la seva construcció és moderna, de material premsat; probablement de després de la guerra de 1936.

Parròquia de la Mare de Déu de La Salut de Les Planes. Barcelona

La parròquia és de l'any 1959. No hi ha pila baptismal, però si que n'hi ha una en el Santuari de la Mare de Déu de la Salut, de Les Planes, que és dels anys trenta. La pila és de pedra artificial. És circular. La base té quatre punts. Tota ella està envoltada per unes figures que representen deu apòstols. Està coberta per una tapa transparent, de plàstic, en forma de globus. No té sortida d'aigua. Al seu interior hi ha un plat de vidre

per tal que es pugui netejar i així batejar amb condicions higièniques. Hi ha una imatge de sant Joan Baptista, un moble de fusta amb els sants olis, el ciri pasqual i la creu parroquial.

Parròquia de Santa Maria Magdalena de Viladecans

Pila baptismal situada a la dreta de l'altar major. Es tracta de dues jardineres de ciment-pedra premsat, la que fa de peu, invertida. Gravades i blanques. Dels anys 2010. El seu cost va ser de seixanta euros. La tapa és de fusta envernissada, amb una creu metàl·lica al damunt. En el seu interior hi ha una palangana d'acer inoxidable envoltada per una fusta envernissada com la tapa. Al costat hi ha el ciri pasqual.

Ermita de Sant Esteve de Les Masuques

La pila baptismal és de ciment premsat, de motlle. No té cap valor artístic. Tot i que l'edifici de l'ermita és romànic.

12. ESGLÉSIES QUE HISTÒRICAMENT HAN TINGUT PILA BAPTISMAL

En aquest capítol hi relacionem les parròquies que, documentalment, sabem que tenien pila baptismal, encara que ara no en tenen. En total són dinou els centres de culte amb dades. De les esglésies que n'havien tingut i que ara en tenen una altra, ja en parlem en el moment de ressenyar la pila baptismal actual.

Parròquia de Sant Martí de Cerdanyola del Vallès

El baptisteri està col·locat a mà esquerra, a l'entrada de l'església. La pila baptismal és de marbre blanc dividida en dues parts, una de gran per contenir l'aigua, i una altra de petita per rebre la que cau del cap del nen batejat, i amb un conducte la porta sota terra. La pila té una tapa de metall. El baptisteri té una porta o reixa de ferro forjat, que es tanca amb clau. En el centre del baptisteri hi ha un petit quadre amb sant Joan baptista. Al fons, a la paret, hi ha un armari amb tot el necessari. Una cullera de plata pel bateig.⁴²²

Sant Martí de Cerdanyola fou erigida l'any 1550. Ha tingut tres esglésies al llarg dels segles. La primera, romànica, de l'any 1042, desapareguda, la segona, renaixentista, de 1584-1605, i, finalment, la tercera, de l'any 1906, que és l'actual. L'any 1808 es va traslladar a la capella de Sant Marçal del Castell, de l'any 1042.

En el llibre *Sant Martí de Cerdanyola, centenari de l'església nova, 1906/2006*,⁴²³ a la pàgina 164 hi figura un "Elenco" del 15 de desembre de l'any 1920 que diu: *El baptisterio se halla colocado a la entrada de la iglesia, a mano izquierda; la pila bautismal es de mármol blanco, dividida en dos partes una mucho mayor para contener el agua y otra para recibir la que cae de la cabeza del bautizado, con una conducción que la lleva debajo tierra, teniendo la pila una tapa de metal, tiene una puerta o reja de hierro forjado, que se cierra con llave. En el centro del baptisterio hay un pequeño cuadro de S. Juan Baptista. En el fondo de la pared está el armario en que se gurada lo necesario para la administración del bautismo.*⁴²⁴

En el capítol que parla de les piles baptismals de la segona meitat del segle XX amb interès només funcional, es parla de la pila baptismal actual.

Capellania de l'Hospital Clínic Provincial. Barcelona

Beneïda l'any 1907.

Tenia un baptisteri col·locat tot just entrant a l'esquerre. La pila era de marbre dividida en dues parts, una de més gran per a l'aigua, i una altra de més petita per rebre la que queia del cap del nen batejat, que la condia sota terra on hi havia una piscina. La pila tenia una bona tapa de fusta. Hi havia un armari on es guardava tot el que està prescrit per a administrar el baptisme.⁴²⁵

⁴²² Informació extreta de: *Elencos*. Arxiu Diocesà de Barcelona. 1921. Vol.XIX. 346, 347 i 349.

⁴²³ Informació extreta de: Autors: M. Sánchez, A. Pladevall, J. M. Martí Bonet, J. M. Romero i A. Lázaro

⁴²⁴ Aquesta referència és idèntica a la de la visita pastoral de l'any 1921, ja referenciada

⁴²⁵ Informació extreta de: *Elencos*. vol. V. 215. n. 1.

Actualment no hi ha pila baptismal. L'antiga capella si que en tenia. En fer les noves obres, la pila no se sap on va anar a parar. Diuen que potser a Cervera.

Hospital de la Santa Creu. Barcelona

Edificada l'any 1401.

La pila baptismal era de marbre artificial i estava dividida en dues parts; es tancava amb una tapa de fusta subjectada per un cademat. La capella del baptisteri tenia un armari on es guardava el necessari per a l'administració del baptisme.⁴²⁶

Parròquia de Sant Martí. Teià

*Visitavit etiam sacrum crisma et oleum sanctum atque sacros fontes bapismales clave clausos que omnia invenit condecenter.*⁴²⁷

Sembla que ja existia l'any 1173. L'església va ser edificada l'any 1574, en el mateix lloc de l'edifici de la parròquia més antiga.

Nota històrica: El baptisteri es troba situat en una capella separada prop de la porta lateral d'entrada. El sòcol de la pila és d'obra, i la pila de metall. La pila no està dividida. Però prop de la pila hi ha un forat amb reixa, per rebre l'aigua que cau del cap del nen batejat, conduint-la sota terra. La pila té una bona tapa de fusta sense clau. El que es tanca és l'armari on s'hi troba la pila i el que està prescrit per a administrar el baptisme. La capella en la que hi ha la pila es tanca amb reixa de ferro. Hi ha un quadre amb Sant Joan batejant a Crist.⁴²⁸

El temple va ser profanat l'any 1936, i el 1962 encara no s'havia reconstruït el baptisteri. Tampoc el 2007. El rector, Mn. Lluís Molas Navarro, em diu que no tenen informació de la pila antiga.

Parròquia de la Mare de Déu del Carme. Barcelona

Reconstruïda el 1913. Sembla ser que va ser erigida l'any 1835.

Nota històrica: L'església té un baptisteri situat a l'entrada del temple. La pila és de marbre dividida en dues parts, una per a l'aigua, i l'altra condueix l'aigua feta servir, sota terra. La pila no es tanca amb clau, però el baptisteri té una reixa de fusta amb pany i clau. Té un quadre de sant Joan batejant a Jesús. En el mateix baptisteri hi ha lloc per guardar tot el necessari per administrar el baptisme.⁴²⁹

Actualment no té pila baptismal.

⁴²⁶ *Ibíd.* vol. III. 193.

⁴²⁷ Dades textuais de: *Visitatio...*, n. 1.

⁴²⁸ Informació extreta de: *Elencos*, vol. XV. 86. n. 1.

⁴²⁹ *Ibíd.* vol. III. 252.

Parròquia de Sant Josep (Santa Mònica). Barcelona

Erigida el novembre de 1835. S'ignora la data de la seva edificació.

Nota històrica: El baptisteri està situat a l'esquerra de l'entrada principal. La pila baptismal és de granit artificial. No està dividida en dues parts, i l'aigua que cau del cap es recull en una palangana i es tira a la piscina. Té una bona tapa de fusta que es tanca amb clau. Hi ha un retaule de sant Joan batejant a Crist. Hi ha un armari on s'hi guarda tot el que està prescrit per a administrar el baptisme.⁴³⁰

Actualment no té pila baptismal.

Parròquia de Sant Pau del Camp. Barcelona

Erigida el 1835 en un convent anterior de benedictins de la Congregació Tarraconense. La fàbrica és del segle XII.

Nota històrica: El baptisteri és en el creuer, a la part de l'evangeli al costat de la porta lateral. La pila és de marbre dividida en dues parts; una més gran per dipositar-hi l'aigua, i l'altra més petita per rebre la que cau del cap del nen batejat i conduir-la a la piscina; té tapa de fusta que es tanca amb clau. El baptisteri es tanca amb una reixa de ferro amb la corresponent clau. Hi ha un quadre que representa el baptisme de N. S. Jesucrist, i un armari amb tots els estris necessaris per a administrar el sagrament. Té una cullera de plata amb mànec de fusta per administrar el baptisme. Diu l'Acta de l'autoritat militar, estesa el 5 d'agost de 1909, amb motiu de la Setmana Tràgica: «*que ha sido incendiada quedando inutil la puerta que da acceso a la capilla del batisterio y rota a pedazos la pila bautismal de marmol de gran valor artístico...*»⁴³¹

Actualment no té pila baptismal.

Parròquia de Santa Madrona. Barcelona

Erigida l'any 1869.

Nota històrica: Hi ha un baptisteri espaiós a l'extrem de la nau esquerra, a tocar de la façana, té la pila de marbre artificial, amb l'aigua, i un altre petit recipient per recollir la feta servir en el bateig, amb conducte de plom que la porta a la piscina. La pila té una bona tapa de fusta que es tanca amb clau. El baptisteri està tancat amb una reixa de ferro que només s'obre quan s'ha d'administrar el baptisme. Hi ha un senzill quadre de sant Joan batejant al Senyor, i un armari pels estris necessaris.⁴³²

Actualment no té pila baptismal.

Temple Expiatori de la Sagrada Família. (Basílica) Barcelona

L'arquitecte Gaudí comença la construcció l'any 1882. La cripta fou beneïda l'any 1885.

⁴³⁰ Ibid. vol. IV. 9.

⁴³¹ Ibid. vol. III. 325, 327, 336, 351.

⁴³² Ibid. vol. V. 9.

Nota històrica: El del temple està col·locat provisionalment en el tram de claustre construït, anomenat del Rosari, i es tanca amb clau. La pila baptismal és de marbre dividida en dues parts. Té una tapa provisional de fusta. Hi ha un quadre de ant Joan Baptista batejant a N. S. Jesucrist, i un armari per guardar els objectes necessaris per a l'administració d'aquest sacrament. Hi ha una crismera de plata per al baptisteri.⁴³³

Actualment no té pila baptismal. Basílica, consagrada pel papa Benet XVI el 7/11/10.

Parròquia dels Sants Gervasi i Protasi. Mare de Déu de la Bonanova. Barcelona

*Visitavit etiam sacrum crisma et oleum sanctum atque sacros fontes babtismales clave clausos que omnia invenit condecenter.*⁴³⁴

Beneïda el dia 11 de setembre de 1892. Edificada abans de l'any 1244, amb modificacions parcials l'any 1765. Altres modificacions els anys 1842, 1877 i 1892.

Nota històrica: L'Església té baptisteri, situat *in cornu Epistolae* a l'entrada de l'església. La pila baptismal és de marbre blanc. Dividida en dues parts, una de gran per contenir-hi l'aigua, i una altra de petita per rebre la que cau del cap del nen batejat i conduir-la sota terra. La pila té una bona i polida tapa de caoba que es tanca amb clau. El baptisteri està envoltat d'una reixa que també es tanca amb clau. Té un artístic quadre de sant Joan batejant a Nostre Senyor Jesucrist. Prop d'ell hi ha un armari on s'hi guarda el que està prescrit per a administrar el baptisme.⁴³⁵

Actualment no té pila baptismal.

Parròquia de Santa Eulàlia de Vilapicina. Barcelona

Erigida el dia 1 de gener de 1868. La primera pedra el 25 d'octubre de 1885.

Nota històrica: El baptisteri no està construït. La pila baptismal està col·locada en una de les dependències de l'església. Està dividida en dues parts, una de més gran per a l'aigua, i una altra per rebre la que cau del cap del nen batejat per conduir-la sota terra. Té una tapa de fusta revestida de zinc, amb clau. Hi ha un quadre de sant Joan Baptista batejant a Crist. El que està prescrit per a l'administració del baptisme es guarda a la Sagristia. Hi ha una cullera per batejar.⁴³⁶

L'any 1936 fou destruït el baptisteri.

Parròquia de Sant Genís dels Agudells. Barcelona.

*Visitavit etiam sacrum crisma et oleum sanctum atque sacros fontes babtismales clave clausos que omnia invenit condecenter.*⁴³⁷

⁴³³ Ibíd. vol. VIII. 262, 265.

⁴³⁴ Dades textuais de: *Visitatio...*, n. 1.

⁴³⁵ Informació extreta de: *Elencos*, vol. IX. 33, 34. n. 1.

⁴³⁶ Ibíd. vol. IX. 331, 332.

⁴³⁷ Dades textuais de: *Visitatio...*, n. 1.

Erigida l'any 986. L'església actual és segona o tercera construcció. A l'altar del sant Crist i de la Mare de Déu dels Dolors, hi ha una pedra que parla de l'any 1671.

Nota històrica: L'església té un baptisteri situat al peu de la porta de l'entrada. La pila baptismal és de marbre. Dividida en dues parts, una de gran per a l'aigua, i una altra de petita per rebre la que cau del cap del nen batejat i conduir-la sota terra. La pila ve tapada amb una planxa de metall sense clau. El baptisteri està envoltat d'una reixa de ferro que es tanca amb clau. Té un quadre de pintura sobre tela que representa a sant Joan batejant a Crist. Tot el que està prescrit per a batejar es guarda en un armari de la Sacristia.⁴³⁸

No es conserva res d'antic. Quan la guerra civil del 1936/1939, tot va ser destruït; tant la pila baptismal com els arxius.

Parròquia del Sant Àngel Custodi. Barcelona

La primera pedra és de l'any 1891. Erigida el 1868.

Nota històrica: Té un baptisteri molt complet. És en una capella o edifici expressament per a això, al costat de la capella del Santíssim amb porta que dona al carrer per a evitar l'escàndol. La pila és de marbre i està dividida en dues parts. Té una tapa en forma de cúpula que es tanca amb clau. Hi ha un relleu, i també un armari. Té una capsa de plata pels Sants Olis pel baptisme, i també una petxina.⁴³⁹ Aquesta nota històrica diu que la parròquia és la del Sant Àngel de la Guarda. La semblança del nom fa creure que es tracta de la mateixa parròquia. La pila és sobre un pilar de suport que s'obre una mica per dalt i forma la pila. Dues parts interiors. Tapa de bronze. No té cap valor artístic.

Tot el que era antic, es va cremar.

Parròquia de Sant Miquel del Port i Mare de Déu del Port. Barcelona

a) Nota històrica sobre la Parròquia de Sant Miquel del Port de Barcelona

És parròquia des del dia 1 de novembre de 1835. Data de 1755, restaurada el 1863 i el 1910.

El baptisteri és a mà esquerra a l'entrada del temple. La pila és de marbre fosc dividit en dues parts, una, per a l'aigua beneita i una altra, per rebre la que cau del cap del batejat i conduir-la a sota terra. Té una bona tapa de fusta que es tanca amb clau, un quadre amb el bateig de Nostre Senyor, i un armari amb tot el necessari per administrar el sagrament.⁴⁴⁰ L'any 1921, que és quan es va redactar aquesta nota històrica, la pila tenia uns trenta anys.

⁴³⁸ Informació extreta de: *Elencos*, vol. VIII. 64.

⁴³⁹ *Ibid.* vol. V. 158, 160.

⁴⁴⁰ *Ibid.* 133.

b) Nota històrica sobre l'Església de la Tinença Parroquial de la Mare de Déu del Port de Barcelona

Edificada el 1909/1910.

Hi ha un baptisteri que forma com una capella a part a la banda esquerra de l'entrada de l'església, amb pila baptismal. La pila té un sol compartiment i l'aigua que s'usa per batejar la recull una safata i es tira a la piscina. La pila té una bona tapa de fusta que es tanca amb clau. En el baptisteri hi ha un quadre amb sant Joan Baptista, i una tauleta, on en el seu calaix s'hi guarda el que està prescrit per administrar el baptisme. Hi ha una crismera de metall, pel baptisme, restaurada de pels vols de l'any 1921.⁴⁴¹

c) Conclusió final

En enderrocar-se el convent que hi havia al Parc de la Ciutadella, on els militars s'hi van aposentar l'any 1714, les dues piles baptismals van ser traslladades a la parròquia de Sant Miquel del Port. Però amb la guerra de l'any 1936 van ser totalment destruïdes. No se'n conserva cap rastre. No hi ha més informació i no tenen cap pila baptismal.

Hi ha una monografia sobre aquesta parròquia: "100 anys parròquia Mare de Déu de Port". Barcelona. 2010. que diu: *Mn. Lluís Marí, l'any 1921 escriu: Hi ha el baptisteri que forma com una capella a part en la banda esquerra de l'entrada de l'església amb pila baptismal. La pila té una bona tapa de fusta que es tanca amb clau. En el baptisteri hi ha un quadre de Sant Joan Baptista.*

Parròquia de Sant Jordi de Sabadell

9/6/12. És el mateix rector de Santa Maria de Barberà del Vallès, i em diu que aquesta església és romànica però que la pila va ser destruïda i ara no en tenen cap de fixa.

Parròquia de Sant Esteve de Palautordera

No hi ha pila baptismal fixa. Bategen amb una de portàtil. Amb la reforma de l'església de fa uns pocs anys, la pila fixa que hi havia va desaparèixer i se n'ha perdut el rastre, segons em comunica el rector Mn. Ignasi Ballbé. També va desaparèixer una crismera.

Parròquia de Sant Pere D'avinyó, Església de Santa Margarida i Santa Teresa de Cantallops d'Avinyonet del Penedès

El primitiu edifici d'aquesta parròquia era l'església de Santa Margarida i Santa Teresa, destinada actualment a residència per a rehabilitació de joves. L'actual edifici de la parròquia de Sant Pere d'Avinyó és modern i de forma circular, que no té pila baptismal.

La visita pastoral de l'any 1921⁴⁴² parla d'un baptisteri i d'una pila baptismal que segurament estava situat a Santa Margarida i Santa Teresa, però que es devia destruir

⁴⁴¹ Ibid. 185, 186, 187..

⁴⁴² Informació extreta de: V.P. ELENOS. *Arciprestazgo de Vilafranca del Penedès, any 1921*. Vol. 27.

l'any 1936. Diu l'acta de la visita pastoral: *La iglesia tiene baptisterio a la entrada de la misma; la pila es de mármol, dividida en dos partes: una mayor para contener el agua y otra menor para recibir el agua que cae de la cabeza del bautizando y conducirla bajo tierra; tiene tapa de madera que se cierra con llave, verja que también se cierra con llave y un cuadro de San Juan bautizando a Cristo. Lo prescrito para bautizar se guarda en un armario de la sacristia.* Aquesta nota fa referència a l'antiga pila de batejar del Renaixement, gran, de l'any 1578.

Parròquia de Sant Cristòfol de La Granada

No hi ha pila baptismal. Sobre la pila que hi havia abans de l'any 1936, trobem una referència en l'anotació de la visita pastoral de l'any 1921⁴⁴³, que diu: *Felizmente hay baptisterio al entrar, de piedra la pila sin compartimentos y la agua servida se arroja fuera: Buena tapa de madera y llave: Hay una verja de hierro con llave. Tiene cuadro de S. Juan con petxina en mano bautizando a Cristo y nadie mas. Hay armario limpio y decente para los Stos. Oleos, en vasos de plata y inscripción debida.*

Parròquia de Santa Maria de Sant Martí Sarroca

No hi ha pila baptismal. Però per les següents notes històriques extretes dels llibres parroquials que hi ha a l'Arxiu de l'Arquebisbat de Barcelona, sabem que hi havia pila baptismal:

51) *Economicas s. XVII – XIX: Inventari de la “plata” que hi havia el mes de febrer de 1740: Unas crismas de estany pera batejar. Una petxina de plata pera batejar. Una conca de aram en les fonts baptismals.*

Compres dels sagristans de l'any 1740: Per una conca nova per les fons baptismals: 2 lliures i 8 sous.

52) *Economicas s. XVII – XIX: Juny 1897. Por arreglar la concha de plata del Sto. Bautismo: 5,00 pesetas.*

11 abril 1815. Per una alba y capilla de batejar: 9 lliures , 15 sous.

20 mars 1833. Per dos Cuaderns de requiem y una Estola per batejar: 7 lliures, 8 sous.

14 mas 1853. Per una capilla y estola de batejar: 7 lliures, 2 sous, 6 diners.

15 janer 1859. Per estañar la conca del baptisteri: 1 duro, 1 real.

12 junio 1897. Por arreglar la concha de plata para el Bautismo: 5 pesetas.

No hi ha notícia del destí probable de la pila baptismal.

⁴⁴³ Informació extreta de: V.P. ELENOS. *Arciprestazgo Vilafranca del Penedès, any 1921.* Vol. 27.